

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos postai sor egyzetor 20 fill.
minden következőnél 15 filler.

Nyilvánt. sorra 40 filler

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 207.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, március 19.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérlők: A jegyző ordója.
- Lengyel Zoltán zárbeszede.
- Egy kis meglepetés.
- A halmi-i forradalom.
- Ettűnt urileány.
- Agyonvert elmebeteg.
- Változások az adóreformon.
- Ítélet az Ormai ügyben.
- A nap furcsaságai.
- A próba-mamsell.
- Elmozdított postamesternő.
- Montignoso grófnő ismét válik.
- Tárca: A szerető. Irta: Francois de Nion.

A jegyző ordója.

Arad, március 18.

Aki embertársai hiúságára épít, az szilárd alapra épít. Ezt az igazságot a gyakorlat minden lépten-nyomon igazolja és pedig kivétel nélküli következetességgel úgy, hogy külön bizonyításra egyáltalában nem szorul. Annyira szilárd ez az alap, hogy a hatalom is építkezik reá s az uralkodás művészete már az ősidők óta számításának legbiztosabb tényezői közé vette az emberek — hiúságot. Nem is egészen véletlen az, hogy mentül kevésbé alkotmányos és mentül abszolutisztikusabb valamely dynasztia uralkodása és ennek nyomában mentül alacsonyabb fokán áll a valódi műveltség a nép különböző rétegeiben, annál számosabb a különböző kitüntetések lajtorja foka, annál jobban esengenek a lojális alattvalók ezrei utána és annál nagyobb fontosságot tulajdonítanak neki.

Az elvi álláspont ezen magaslattáról tekintve a dolgot, nagyon mindegy lehet

előttünk, hogy X vagy Y milyen kitüntetést kapott, milyent vár és mennyiben érdemi meg. Szintoly hidegen hagyhatna, hogy a bécsi udvar elavult etikett szabályai kit milyen érdemrenddel való kitüntetésre érdemesítene, kinek jár az ezüst, kinek az arany érdemkereszt és kinek koronával vagy anélkül? Ki érdemesül a vaskorona-rend kis, közép- és nagykeresztjére, ellenben kinek kell beérnie csak a Ferenc József lovagkeresztjével? Ki kaphatja a Lipót-rend fokozatait, ki a Szent István rendét stb? Hiszen minden okos ember előtt nyilvánvaló, hogy a legszébb és legillőbb jutalom a teljesített kötelességek nyomában járó öntudat s komoly férfi nem vár érte vállveregetést, legkevésbé a bécsi udvartól, a mely előtt mindjárt kisebb az ember, ha véletlenül magyar. Annál kevésbé lehet e kitüntetések a valódi érdem jutalmául tekinteni, mert nyilvánvaló, hogy a kitüntetések magasabb fokaihoz nem annyira érdem, mint születési előkelőség szükséges, úgy, hogy azok az egyéni kiválóság mértékeül egyáltalában nem is tekinthetők.

Hogy e helyen mégis foglalkoznunk kell az ugynevezett ordókkal, arra alkalmasul egy a biharmegyei jegyzők közgyűlésén legutóbb előfordult eset szolgált, amelyen egy kitüntetés eklatáns visszautasításban részesült, sőt a jegyzők ott egybehangzóan megállapodott abban, hogy hasonló eljárások ellen tiltakozni fog. Ösmert dolog ugyanis a rendjelosztogatók azon rossz szokása, hogy az értelmiséget tüntetőleg lekicsinyli azzal, hogy az intelligens ember munkáját, társadalmi állását kevesebbre minősíti, mint az tulajdonké-

pen — ha már épen ki kell tüntetni — megérdemelné. Anélkül, hogy az ipar vagy kereskedelem értékét lekicsinylenék, még sem tarthatjuk ésszerűnek, hogy egy borbélyt, azért, mert egy borostás állu elnököt simára borotvált, arany érdemkereszttel tüntessenek ki akkor, midőn egy jegyzőt negyvennyolc esztendei becsületes hivataloskodásáért, melyet községs vezetésében töltött, csak az ezüst érdemkeresztre méltatnak. Boszuságában szinte hajlandó volna az ember felkiáltani: úgy kell a falu eszének, miért csinált a mellen fityegő érdem után való járásában konkurenciát a — borbélynak; de közelebről vizsgálva a dolgot és egybevetve hasonló — nálunk is előfordult — esetekkel, föl kell tennünk, hogy a kitüntetéssel — mint a biharmegyei jegyzők mondták — lealacsonyított ember nem is kereste a kitüntetést, hanem tapintatos felettes hatósága, talán a főispánja, meglepetéskénen szerezte meg azt számára.

Amit tehát ezen alkalommal különösen meg kell rónunk, az a magyar adminisztráció élén álló urak gondolatnélkülisége és lomposága, amelylyel a bécsi konyha süteteit szelvében osztogatják s azokkal nem egy józan ember gyomrát örök időkre elrontják. Igaz ugyan, hogy a főispánok most már úgy teremnek, mint a gombák az eső után, de annyi társadalmi rezonja mégis lehetne mindeniknek, hogy egy uri embert, aki negyven éven tul jegyzősöködik, nem szabad — már csak az intellektuális munka méltóságának megóvása érdekében sem — ezüst érdemkereszttel kitüntetni; pedig ez megtörtént nemcsak Biharmegyében most, ha-

A szerető.

Irta: Francois de Nion.

Az utcasarkon Jules Leroux kidugta a kaplaptól az orrát. Mindig ez volt a szokása, valahányszor hasafelé jött a minisztériumból. Megelégedetten mosolygott, mert a negyedik emelet erkélyén megpillantotta a feleségét, kinek kék ruhája élesen elvált a szürke márciusi égtől.

Amint a lépcsőn fölhaladt, az ebédlőben Lerouxné épen a gyerekszékbe ültette a kis Pault, hogy pépet egyék.

— A himzőselymet biztosan nem hoztad el — mondá Leroux.

Leroux felelet helyett a zsebébe nyúlt s egy csomagot diadalmasan forgatott meg a levegőben.

— Nagyon szép tőled, — mondá a felesége, de a másik pillanatban elállt a szemérszája.

A csomag végén, a csomagoló zsinórba akadva egy női fátyol libegett.

— Mi ez? Nem lennél szives megmagyarázni?

Leroux meghökken.

— Nagyon szép! Tehát egy asszonytól jössz.

— De lelkem...

— És mégis sok. Nem lennél szives megmondani, hogy honnan jössz?

Leroux habozott.

— No látod? Nem mered megmondani.

— Hát lelkem, mindent megvallok. Haszafelé benéztem egy kávéházba. Leon ott volt a barátjával s egy pillanatra hozzánk ültem.

— Nagyon illik házas ember létedre közönséges hölgyek mellé ülni.

— Tudom, hogy nem illik, de mégis el kell mondanom, hogy megmagyarázzam. Valószínűleg Klára dugta a zsebembe, abban a hiszemben, hogy a Leon zsebe... vagy pedig rossz viccet akart velem csinálni.

Az asszony fölkapta a fejét s nagyot dobantott a lábával.

— Azt hiszed, hogy elbolondítasz? Nagyon ostobának tartasz, lelkem.

Leroux nem tudta mitévő legyen, mert igazán igazat mondott. S már akkor is borzasztó szcenát szokott csapni a felesége, ha kávéházba betesszi a lábát.

— Béküszöm. Mártácskám, hogy nem hazudok, csak nem akartam mindjárt megmondani, nehogy megharagítsalak. Hiszen tudom, hogy nem szenvedheted, ha egyáltalán kávéházba megyek.

— S el akarod velem hitetni, hogy valaki úgy dugta a fátyolt a zsebedbe, hogy nem vetted észre?

Fölkapta.

— Pfuj! De mósusz szaga van! Tehát megcsalsz! Tehát szeretőket tartasz! És a jutalom azért, hogy mindig hű voltam hozzád? Leroux közeledni igyekezett a feleségéhez, de az a szomszéd szoba felé hátrált.

— Nehogy hozzám éri! Egy-kettő, honnan jössz, s kivel csaltál meg?

— A teremtsit, nem csallak meg! — ordított Leroux.

Az asszony kinyitotta a hálószoba ajtaját.

— Nem látsz addig, míg meg nem vallasz mindent!

Becsapta az ajtót s kétszer ráfordította a kulcsot.

A celed benyitott a szobába.

— Nincs itt a Madame? Az ebéd készen van, fölhordhatom?

— Hozza csak be, az asszony rosszul éri magát.

Nagyon komor hangulatban fogyasztotta el az ebédjét, időnkint nagy darabokat dugott a gyermek szájába, úgy, hogy az alig tudta lenyelni s az orra fényes volt a peccsenymártástól.

Jules Leroux kopogtatott a hálószoba ajtaján.

— Márta, fölnyitod-e valahára?

Halott! csend.

— Márta, a kicsikét megejtetem s ágyba

nem néhány évvel ezelőtt Aradmegyében is.

A címkórság és ordóhajhászat úgy is botránnyos mérveket kezd már ölteni a magyar polgárság eddig józan eszéről híres társadalmában. S a helyett, hogy a vezérszerepre hivatott s azt betöltő urak az egyszerű polgárerények művelését tűznek ki feladatukul, bécsi rongy után futkosnak s még azok képét is megcsufolják és pirosra mázsolják vele, akik nem kértek belőle.

Beszélünk demokráciáról, népjogokról, egyenlőségről s több e félelőről és nem vesszük észre, mily veszedelmesen hanyatlunk a lakájerkölcsök felé. Híres költőnk feljegyezte, hogy a koronázás alkalmával adott udvari bálon nem volt egy magyar uron sem ordó s ugyan most hányanak azines ugyanilyen alkalomkor? Akkor bátrabban elmondhatta volna *Lövös* Károly, hogy a titkos tanácsos tulajdonképen udvari szolga, ma már nagyon sokan megharagudtak érte, mert már odajutottunk, hogy az ember nálunk is csak a titkos tanácsos urnál kezdődik.

A függetlenségi párt dekadenciáját nem annyira az mutatja, hogy nem tudja a nemzeti vívmányokat megvalósítani, ehhez szerencse is kellene, mint inkább az, hogy tagjainak színe-java elfogadta az udvari méltóságokat, sőt kapkodott utána; pedig ennek eltávolításához nem kellett volna szerencse, csak egy kis — *önérzet*. Talán a biharmegyei jegyző példája rájuk pirit egy kicsit.

Apponyi a jövőről. *Budapestről* táviratozák: A függetlenségi pártkörben tegnap Apponyi Albert gróf is megjelent. Azonnal nagyobb csoport képződött körülötte. A miniszter a többi között azt mondotta, hogy a márciusi ünnep alkalmával az egyes kerületekben a hangulat nagyon emelkedett volt. A függetlenségi pártra nézve a helyzet mindenütt kedvező. Azt is mondotta még Apponyi, hogy a házszabályrevisió elfogadása a függetlenségi párt pozícióját csak erősíteni fogja. Szóba került ezután még az a körülmény, hogy a függetlenségi képviselők nagyon csekély számban járnak az ülésekre és hogy nem eléggé támogatják a kormányt abban a harcban, melyet az az ellenzékkel foly-

fektettem. De egyre az anyját hívja. Nyisd ki kérék . . . mindent elmondok.

Az ajtó nyomban kinyílt s Leroux beléphetett.

A felesége a szoba közepén éppen asszal feglalatoskodott, hogy a ruháit egy nagy kosárba gyömöszölje bele.

— De Mártácskám, lelke, csak nem követés el ekkora ostobaságot?

Az asszony erőlyesen fölemelkedett.

— Még fogod végre vallani az igazat? Vagy azonnal távozz, mert legalább a magam mögött nyugalmat akarok.

— Hová a pokolba menjek, mikor ez a kősző hálószobánk. Ha egész éjjel fenn kell maradnom, akkor oda van a fejem s holnap nem dolgozhatom a hivatalban.

— Jó, átengedem a szobát, de én kimegyek. Majd talállok hajlékot valahol . . . hacsak nem inkább azt választod, hogy mindent bevalj . . .

— Mit? Hogy megcsaltalak? Hogy a szeretőmnél voltam? Hát isten neki, fakereszt. Tehát szerettem van. Még vagy most elégedve?

Lerouxné megkönnyebbülten sóhajtott fel.

— Végre! Tehát bevallod. S kicsoda légyen az a perszóna?

Leroux belezavarodott, mert feszélyezte a hasugság.

— Egy asszony.

taini kénytelen. Elhatározták, hogy ebben a tárgyban legközelebb értekezletet tartanak, addig is pedig a párt felhívja tagjait, hogy haladéktalanul jöjjenek fel Budapestre.

Lengyel Zoltán záróbeszéde.

Érdekes indítvány.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, március 18.

A házszabályreviszióról folytatott általános vitát tegnap befejezték. Ma Lengyel Zoltán élt a záró szó jogával. Érdekes beszédet mondott, amelyben ötletesen ostromozta a koalíció politikáját.

Az ülést negyed tizenegy órakor nyitotta meg *Justh* Gyula elnök. Az indítványkönyvbe Lengyel Zoltán tett bejegyzést, hogy a Ház szavazzon meg száz aranyat a budapesti Kossuthszobor javára saját költségvetése terhére.

Elnök: Javaslja, hogy az indítvány megokolására később tűzessen ki határnapot.

Lengyel Zoltán: Ragaszkodik ahhoz, hogy már most tűzzenek ki határnapot az indítvány megokolására.

Elnök: Igaza lett volna Lengyel Zoltánnak, ha írásban beadta volna indítványa szövegét.

Lengyel Zoltán: Benyújthatom most is.

Elnök: Most már mindegy. Csak később fogom kitélni.

Ezúán felolvasták az interpellációs könyvet, melyben *Szencsényi* Györgynek van a multkorról elmaradt interpellációja s *Vida* Aurélt be új interpellációt.

(Két miniszter nyilatkozik.)

Apponyi Albert gróf: Félremagyarozott szavai hegyreigazítása címén szólal fel. Tegnap Molnár Jenő azt mondta, hogy ő az 1904. november 18-iki zárt üléson mondott beszédében a házszabálymódosítás ellen tartott filippikát. Az ilyen állítás közbitelre találhat, éppen azért szükségesnek tartja kijelenteni, hogy abban a beszédben egyáltalán nem szólt a házszabály módosítás ellen, mert annak szükségét intheti vallotta, hanem előre tiltakozott a készülő erőszak ellen.

Kossuth Ferenc: Én is Molnár Jenő egy tegnapi megjegyzésére reflektálok. Ez tegnap arra a multkori kijelentésemre, hogy tévedtem, mikor a horvátok jóindulatában bíztam, azzal reflektált, hogy ha egy miniszter téved, ennek le kell vonnia a konzekvenciát. Hogy ez mennyiben volna az ország érdekében, nem tudom. Szívesen teszek Molnár Jenőnek a régi barátság címén akármilyen szívességet, de ezt nem fogom megtenni. Egyébként az én tévedésem

— Gondolom. De milyen asszony?

— Hát . . . hát . . . egy előkelő asszony! Ez bizelgett az asszonynak.

— Igazán? . . . — s megszelidülve mondá

— szomorú, hogy rajtam kívül másod is van. Leroux már megbánta.

— Te ostoba liba, hisz magad akartad.

— Nono, csak ne tessék előlről kezdeni, mikor már mindent megvallottál. — mondá az asszony dühösen. — Nem engedem magam boldogdá tartani, tetszik érteni?

— Tehát helyes, mondá Leroux — megcsaltalak s ez nem volt szép tőlem. De az alkalom . . . stb. . . tudod már . . . De ígérem, hogy nem teszem többé.

— Ki az? Ismerem?

— Dehogya. A: omnibusz-társaság irodájában ismerkedtem meg vele. Egy báróné.

— Báróné? Igazán báróné a szeretőid?

— Miért ne? — ordítá Leroux dühösen.

Az asszony egészen megszelidült.

— Nem volt szép tőled, Jules, hogy a te kis feleségedet egy bárónéval megcsaltad. Hát már nem szereted a te kis Mártácskát? Esküdj meg, hogy soha többé nem fogod látni azt az asszonyt. Esküdj meg, szívem.

S zokogva veté magát a férje karjaiba.

— Esküszöm, — mondá Jules ünnepélyesen.

abból az időből való, mikor még nem voltam miniszter.

(A zárást.)

Lengyel Zoltán a záró szó jogán szólal fel. A balpártot meggyanusították a nemzeti színekkel való paktálással. A függetlenségi párt képes újságja március 15-ére megrajzoltatta a balpártot, amint egy gyékényen terpeszkedik az oláhokkal, a horvátokkal és a darabontokkal. Az osztrákot azonban nem pingálta oda, azt meg akarja tartani magának. A gyanusítás véget sem akar érni.

Szapannos István: Gyalázatosan hazudnak.

Lengyel Zoltán: Miért nem foglalok a függetlenségi párt sajtója a néppárttal, melynek lapja Kossuth Ferenc személyéről, életéről titimásairól csak a minap között gyalázkodik cikket. A közvélemény éppen nincs a kormány mellett s ha a sajtó mellette foglal állást, csak annyi jelent, hogy vannak lapok, melyek szívesen veszik az államvasutak pénzét. Nagy szívességet tenne a miniszterelnök, ha kimutatná, mennyit fordított Tisza István sajtóciklokra és mennyit Wekerle Sándor. Így aztán kiderülne, miért bukott meg Tisza István. (Dörölytség)

A házszabályreviszió kérdésében mindkét fél megmaradt eredeti álláspontja mellett. A többség a minisztereken kívül kegyetlenül gyenge védőket küldött. A fővezérek halgattak, a néppárt és az alkotmánypárt egészen visszavonult. A házszabályreviszióról azt beszélük, hogy a választól reform miatt kell. Ezt nem lehet elfogadni, amikor nyilvánvaló, hogy a végleges revízió a főcél. Hosszasan bírálja ezután a koalíciós kormány működését. A kvótaemelést fejében Kossuth nem tud egyebet mondani, mint hogy felállíthatjuk a nemzeti bankot és az önálló vámterületet. Ez a lehetőség nem sokat ér. Ez megvolt már hatvanöt óta. Nem lehetőség kell nekünk, hanem a bank tényleges felállítása. Így elpusztul a függetlenségi párt.

Muzsa Gyula: Ne fájjon neked a függetlenségi párt feje. Beszélj a magad pártjáról, a magad programjáról.

Fürster Ottó: Ulyan nincs!

Pilis István: A falhoz szaladsz atól!

Lengyel Zoltán: Önérzetes, bátor, radikális, nyílt és liberális 48-as program lesz az, nem olyan, mint az anyapárté. Szünetet kér.

Elnök: Az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után

Lengyel Zoltán folytatja záróbeszédét. Andrásy László és Apponyinak a házszabályreviszió mellett mondott beszédével foglalokzik. Tisza nem azt kívánta, hogy házszabályrevisziót csináljunk, hanem, hogy egy huszonegyes bizottságot küldjünk ki. Erre nem vállalkozott az ellenzék, sőt nem szelid, de a legvadabb technikai obstrukcióval küzdöttünk ellene. Tisza nem akart november 18-át, hanem mi kényszerítettük bele az erőszakba.

Beszéde folyamán hivatkozik arra, hogy Barabás Béla valamikor kijelentette, hogy gaz ember az, aki a felemelt létszámot nemzeti vívmányok nélkül megszavazza, régebben pedig ívet köröztetett, amelyen negyven-d magával esküvel fogadta, hogy még a rondes újonc létszámot sem szavazza meg a magyar vésznyező nélkül. Azóta mindennek nyoma veszett.

Szól ezután a régi szabadelvűpárttól, a melynek maradványából sok régi ember, aki a választások után fél évvel is a párnak tagja volt, itt a koalíció sorában most főnászafi lit van Wekerle miniszterelnök, aki senasem lépett ki a szabadelvű klubból és hasonlóképen Ssterényi államtitkár sem. Nevezetesen, hogy Kossuth Ferenc olyan államtitkárrel akarja megcsináltatni az önálló vámterületet, aki annak nem is híve.

Molnár Jenő: Ezek a tagdíjhátralékos negyvennyolcasok.

Lengyel Zoltán: Követelni kell az uralkodótól, jelentse ki, hogy respektálni fogja a nemzeti akaratot. Sürgeti, hogy Kossuth Lajosnak a fővárosban is szobrot állítsanak, hogy Kossuth Ferenc ne C-glédre menjen, hanem Budapestben ünnepelje a márciusi tizenötödiket, hogy az átmeneti idő alatt ne terjesszenek elősenkit kiténtetésre. Végül elfogadásra ajánlja határozati javaslatát.

Ezután a két benyújtott interpelláció előterjesztésére került volna a sor, de sem Szmrecsányi György, sem Vlád Aurél nem voltak jelen, mire az ülés fél kettőkor véget ért.

Egy kis meglepetés.

Ujabb módosítások a revízióban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 18.

Andrássy Gyula gróf ma újabb nyilatkozatot tett az általános választói jog reformjáról és kijelentette, hogy a javaslatot a tavasz folyamán okvetlenül a képviselőház elé terjeszti. Ehhez a kijelentéséhez azonban a belügyminiszter azt is hozzáfűzi, hogy az esetben, ha az obstrukció nagyobb mérveket ölt, nincs kizárva, hogy a javaslat beterjesztését későbbi időre hagyja. Szóval ma sem adott határozott feleletet Andrássy Gyula. Kertel, mint a koalíciós kormány tagjai rendszerint. A felszínen lévő kérdések körül érdeklődésre tarthat számot az a hír is, hogy a kormány a függetlenségi párt értekezletére egy kis meglepetést készít elő: újabb módosításokat fog követelni a házszabályrevízióban, még pedig szigorító módosításokat.

Mai távirataink:

Andrássy a választói reformról.

Wekerle Sándor miniszterelnök legutóbb a függetlenségi pártkörben a választói reform kérdéséről is nyilatkozott. Kijelentéseit a lapok úgy kommentálták, hogy a kormány a javaslatot csak ősszel szándékozik előterjeszteni.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter erre vonatkozólag ma a Magyar Hírlapban vezető helyen így nyilatkozik:

— A miniszterelnök kijelentéseit helytelenül magyarázták. Arról, hogy a kormány a javaslatot mikor terjeszti elő, Wekerle egy szót sem mondott. A kormány szándéka e tekintetben nem is változott meg. A miniszterelnök csak arra mutatott rá, hogy a képviselőházi tárgyalások olyan fordulatot látszanak venni, amely a javaslat tárgyalását az őszre tolná ki. Ebből a nyilatkozatból is kitűnik, hogy a kormány álláspontja nem változott meg, hogy a kormány továbbra is állja azt, amit én ismételtelen megmondtam, hogy tudniillik a törvényjavaslat elkészítésével egy napot sem mulaszt. A munkálatok szakadatlanul folynak és a javaslat elkészülte után sem szándékozik egy napot is mulasztani. Megmondtam azt is, hogy a munkálatok oly előrehaladott stádiumban vannak, hogy a javaslatot a tavasz folyamán előterjeszthetem. Ma még inkább módomban áll, mint régebbi nyilatkozataim idejében megállapítani, hogy a magam részéről semmi okot sem látok arra, hogy a választójogi javaslat előterjesztése az őszre maradjon. A munkálatok oly előrehaladtak, hogy nem látom akadályát annak, hogy a javaslat a kormány intenciójához képest már rövid idő múlva előterjesztessék.

Akadály csak egy merülhet fel, olyan, amely a kormány hatáskörén kívül áll, az tudniillik, ha az ob-

strukció oly mérveket ölt, amelyek a képviselőház munkálkodását lehetlenné teszik. Mert annak aztán nincs értelme, hogy ily fontos javaslat egy evidens munkaképtelen képviselőház elé terjesztessék és elintézésre való kilátás nélkül az izgatás és félremagyarázás prédájául odadobassék. Ennek csak az ügy maga vallaná kárát.

Módosítások a házszabályrevízióban.

A függetlenségi párt holnap délutáni ülésén tudvalevőleg ismét tárgyalni fogja a Nagy Emil-féle házszabályrevíziós indítványt. Az indítvány miatt annakidején a párt kebelében valóságos palotaforradalom tört ki, ez azonban ma már odaszüngerodott, hogy csak stílárius módosításokat tesz a párt, jelentéktelen korrigálásokat, amelyekbe maga Nagy Emil is, mint kijelentette, belenyugszik.

A holnapi értekezleten egy kis meglepetés is várható, mert a kormány fog fellépni módosításokkal és pedig szigorító módosításokkal. A kormány egyebek között sokalja a százötven képviselőt a sürgősség kimondására, e számot százra akarja leszállítani. Ennek ellenértékű állítólag hajlandó belemenni abba, hogy a tizenhat órás maximum helyett tizenegy óra szerepeljen.

Ez a híradás kissé hihetetlenül hangzik, mert ismeretes, hogy Andrássy belügyminiszter még a tizenhat órát is kevésnek tartja, nemhogy annak leszállításába belemenjen.

Gadl Gaszton, aki még nemrégiben azt hirdette, hogy több lényeges módosítást fog a Nagy Emil indítványához benyújtani, egy módosítással sem fog előállni, hanem azt mondja, hogy a végleges házszabályrevízió alkalmával kívánja eszméit előadni.

Wekerle válsága.

Budapesti tudósítónk jelenti: Politikai körökben az a hír kering, hogy a tisztí fizetésemelés kérdése — vagy Wekerle bukására, vagy pedig a függetlenségi párt végleges leszerelésére fog vezetni. Bécsben a delegációs kijelentések után szilárdan áll az a hit, hogy a magyaroknak meg kell szavazniuk a tisztí fizetésemelést és pedig mindenféle nemzeti engedmény nélkül. A közös miniszterek ugyanis tárcájukat kötötték ehhez és ezt a tényt Bécsben nem hajlandók csupán egy „egyéni nézet” ártatlan kifejezésének tekinteni. Ellenben a függetlenségi párt ma tényleg köti magát ahhoz, hogy a gázsiemelést nem lehet ellenérték nélkül megszavazni. A párt kénytelen magát ehhez kötni, mert joggal fél attól, hogy ha az eddigiek után még a katonai kérdésben is minden eredmény nélkül, nyilvánvaló vereséggel szerepelne le, akkor a választókkal szemben tarthatatlan helyzetbe jutna.

Ma tehát úgy áll a helyzet, hogy Bécsben ridegen követelik a tisztí fizetésemelést a májusi delegációtól, minden ellenérték nélkül; Budapestben pedig a függetlenségi-párt egyelőre nem hajlandó azt vivmányok nélkül megszavazni. Ezt az éles ellentétet pedig egyedül a magyar miniszterelnök okozta. Wekerle ugyanis tavaly októberben megegyezett Schönaichal a tisztí fizetésemelésekre nézve. Kötelezettséget vállalt arra, hogy azt megszavaztatja, hogy azt kiveszi a kikapcsolt katonai ügyek sorából, hogy a magyar delegációt ráveszi arra, hogy elfogadván a „nem politikai, hanem szociális kérdés” frázisát, megszavazza a gázsiemelést nemzeti ellenérték nélkül.

Ezen a megállapodáson alapszik Aerenthalnak és Schönaichnak az a kijelentése, hogy ők tárcájukat kötik a megoldásnak eme módjához. Ők ugyanis jól tudják, hogy az októberi megállapodás folytán nem az ő, hanem Wekerle tárcája bánja, ha nem úgy lesz, amint ők „egyéni nézet”-ükben kijelentették. Wekerle tehát vagy megbukik májusban, vagy pedig — megint sikerül neki a függetlenségi pártot leszereltetni és ezzel végleg lejártni. Ma tehát már úgy áll a dolog, hogy a főnti fizetésemelés nem is a katonatisztéknek kell, hanem Wekerle Sándornak.

A haiti-i forradalom.

Rémuralom Port au-Princeben.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 18.

A Nagy-Antillák nyughatatlan köztársaságának Haiti-szigete véres események színhelye. A forradalom tüze már régen lappang ugyan a hamu alatt s kisebb vérengzések napirenden voltak, de most az elégedetlenek radikálisan akartak végezni Alexis elnökkel és pártjával. A kormány azonban neszét vette a dolognak s most vérbe fojtja az összeesküvést. Naponta tömegesen végezteti ki a gyanusakat s kiknek sikerült a hatalmak konzulátusaiba menekülni, azoknak az élete sem biztos, mert Alexis elnök erőszakkal akarja őket onnan a verpadra hurcolni.

Az érdekelt hatalmak Port au-Prince elé rendelték hadihajóikat, mert a haiti-i kormány azzal fenyegetőzik, hogy összelöveti a konzulátusokat, ha az összeesküvésben gyanus embereket ki nem adják. E fenyegetést azonban aligha fogják megvalósítani, mert annak belátatlan következményei lennének.

A mai nap eseményeiről a következő táviratok tudósítanak:

Páris, március 18. A Newyork Herald itteni kiadása tegnaptól keltezett port-au-princei táviratot közöl, mely hírdül adja, hogy a külföldi képviselők tanácskozássra gyűltek össze és elhatározták, hogy amennyiben a bonyodalmak nem fognak mielőbb békés megoldást nyerni, Alexis elnöknek ultimátumot nyújtanak át, amelyben lemondását és ideiglenes kormány kinevezését fogják követelni. Sántugy követelni fogják a választások azonnali kiírását és megfogják tiltani a további vérengzéseket.

Berlin, március 18. Haiti köztársaság itteni követsége tegnap este hivatalos táviratot kapott Port-au-Princeből. Ez a távirat megerősíti azt a hírt, hogy Haitiban politikai összeesküvést fedeztek fel. Ennek következtében a mozgalom tizenegy főkolompósát, kik valamennyien haitiak és kiket a rendőrség már három nap óta felügyelet alatt tart, elfogták és statáriális uton agyonlőtték. Ezenfelül felfedezték, hogy a felkelőket az elnök palotájából a palotaőrség számos tiszteje is támogatta. A haiti követségen kijelentik, hogy a haiti népnek nincs semmiféle oka arra, hogy megtámadja az idegeneket, kik Haitiban általánosságban meglehetősen nagy kedveltségnek örvendenek. A távirat e szavakkal végződik: A felkelésnél egyáltalán nincs szó arról, hogy az európalakat megtámadják.

Berlin, március 18. A haiti kormány a konzulátusokon lévő menekülteknek adott engedélyt az elutazásra visszavonta. Az amerikai kormány attól fél, hogy az összes külföldieket meg fogják támadni és a menedékjog eltörlését indítványozza. Egy cirkálóhajó utban van Port au-Princebe. Ezenfelül még egy ágyonaszadot küldenek ki, hogy az amerikai érdekeket megvédelmezze.

Eltűnt urileány.

Aradon keresik.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 18.

A szigorú rendőrségnek is van szíve. A törvény ugyan rideg ügyeket utal a hatáskörébe, de az ő is beüti az ügyes rendőrök sokszor egy csoportosítja, hogy a bűnök mögött rejülő szellem éltet. Különösen a nagy városok rendőrsége ment át az utóbbi időben azon jótékony változásra, melyet a bűnokről alkotott modern fogalom az egész társadalom gondolkozásában végbevitt.

A nagy társadalmi nyomor, mely a legtöbb kisiklásnak és botlásnak, hogy ne mondjuk bűnnek, a termőföldje, megértette a rendőrről is, hogy elsősorban a *bűnt kell megérteni*.

A bűnös egy komplikált életfolyamat természetű, aki legtöbbször agyszerkezetének fejletlensége következtében inkább temperamentuma és véralakata, mint kritizáló és differenciáló eszének, az ugynevezett praktikus észnek parancsolt követi.

A rendőrség azért a társadalom hajótöröttjeit többé nem a tolonckocsival és kemény pricscsel akarja a hatáskörre álló területeiről egyszerűen egy másik határba áttelepíteni, mint ezt az előtt tette.

Azt hívén, hogy a szerencsétlenség megszűnik, ha mi behunyott szemmel nem veszünk róla tudomást.

Dicséretes működést fejt ki ez irányban az aradi rendőrség, amely, mint azt megirtuk több alkalommal, különösen az elhagyottá nyilvánított gyermekek gondozása körül fejt ki körültekintő és humánus gondolkodásra valló buzgalmat.

De az élet majd mindennap hoz eléje a szerencsétlenség változatos és soha ki nem merülő osztályából más és más alakokat.

Sokat kell foglalkoznia, különösen az erkölcsrendészeti osztálynak azokkal a szerencsétlen szülőkkel, vagy inkább a társadalmi organizmus pokoli szajjal forgó szerkezetek által elszülte nőkkel, akik itt Aradon egyideig mint a mulatóhelyek inventárium darabjai tengetik életüket s itt keresik az ugynevezett kenyeret.

Az aradi rendőrség azt a szokást honosította meg, hogy az ide érkező és a mulatóhelyre belépésük alkalmából előtte jelentkező leányoktól megkérdezi: vajjon szüleinek, gyámjának, vagy gondnokának tudával és beleegyezésével jött Aradra? Egyszerűen értesíti a hozzátartozókat, hogy az illető nő Aradon van és hol tartózkodik. Ezen az uton már sok perdita került vissza övéi körébe, a honnan azok akarata ellenére szakadt el.

Az aradi rendőrség ezen dicséretre méltó és semmiféle törvény, vagy rendelet által nem kötelezett eljárását honorálta ma egy elismerő levél, melyet egy előkelő német gyáros intézett hozzá *Krimicsauból*.

A levélben egy apa mondja el leányának szomorú történetét és arra kéri az aradi rendőrség erkölcsrendészeti osztályát, hogy legyen segítségére elveszett leánya keresésében. Azért írt Aradra, mert gyárának egyik munkavezetőjének leánya szintén az aradi rendőrség segítségével került meg.

St. gyáros elmondja, hogy a nagyműveltségű leányát egyik hivatalnok csábította el, akivel megszökött s mint most értesült, „*probierröulein*” lett egy berlini női konfekció üzletben. A nyomoztatás révén megtudta azt is, hogy Berlinben az üzleti foglalkozásán kívül működésbe lépett a professzionális prostitúció is s

hogy erre vagy öt más ilyen próba hölgyvel szövetkezett s valóságos világforgalmu üzlete volt.

Innen egy leánykereskedő kezei közé jutott s a bánatos apa azt hiszi, hogy „*hungara*” lett belőle.

Azért kéri az aradi rendőrséget, hogy nyomozzon az ügyben a társhatóságoknál is és értesítse őt az eredményről.

A dúsgazdag ember, akinek a megszökött leány volt egyetlen öröme, vagyonával szeretné megváltani egyetlen gyermekét.

A rendőrség eleget tesz a gyáros kívánságának.

Agyonvert elmebeteg.

Rejtélyes eset a nagyváradai tébolydában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 18.

A nagyváradai elmebetegintézetben titokzatos eset történt. Zsolt tagu, tört bordájú halottat vittek ma a szomorú házból a boncoló kamarába. Egy öreg, sirja szélén járó elmebeteg pusztult el rejtélyes módon, s a vizsgálóbíróra vár a feladat, hogy megfejtse, mitörtént a tébolydában: büntény vagy szerencsétlenség? Meri az esetet ma még homály fedi, s csak a jelek beszélnek, csupán következtetni lehet, hogy a szerencsétlen beteget kegyetlenül elvette láb alól egy brutális ápoló.

Hétfőn a kora reggeli órákban szokott vizitjét tette meg az elmebetegintézet betegszobáiban Glaser Emánuel dr., az intézet jeles segédorvosa. Mikor az I. számú pavillon földszinti termébe, a megfigyelés alatt álló betegek közé lépett, a szerencsétlenek félve lapultak meg a takaró alatt.

— Jó reggelt! — köszöntött rájuk barátságosan a doktor.

Amire a betegek rémülözve kiáltottak feléje:

— Juj mi volt itt!

— Mi volt itt az éjjel!

A doktor nem hallgatott rájuk, hanem sorra vizsgálta a betegeket. A 87 éves Fassie Tódor kínosan nyöszörgött a hálós ágyban. Glaser doktor hozzálépett s megdöbbenve látta, hogy az öreg ember mellén nagy véraláfutások vannak. És csakhamar megállapította, hogy az aggyastyan bordaíve és két borda-porca eltört s a testen még több zúzott sebet talált.

A szobában 12 beteg fekszik. Egyik-másik azonnal odasündörgött az orvoshoz s borzongva mesélte, hogy az ápoló verte össze az öreget. Az orvos előszóllította Jakab Károly ápolót, aki nem akart tudni semmiről. Mikor a doktor a betegekre hivatkozott, lázadóva utasította el a vádat.

Glaser dr. nyomban jelentést tett a dologról Kenéz Kálmán főorvosnak s Fráter Imre dr. kórházigazgatónak, amire rögtön hozzáálltak az erélyes vizsgálathoz.

Az összetört aggyastyánt gyógykezelés alá vették. Az öreg napok óta nyugtalankodott. Nemrég szivbajjal és demencia senilis tünetekkel hozták át a biharmegyei közpórházból. A most szenvedett sérülések folytán mellhártya gyuladást kapott s csakhamar a tüdő viszony is fellépett. Fassie Tódor 16-án este meghalt.

Az apró részletek összevetéséből körülbelül megállapították, mi okozta az öreg ember halálát. A végzetes éjszakán a beteg nagyon nyugtalan, izgatott volt. Az ápoló nem birt vele. Az öreg többször kinyugrott az ágyból

s vérfagyasztóan kiabált. Jakab Károly végre is beökte az ágyba, aztán fejére huzva a takarót rátérdelt, s addig ütötte-verte, míg életjelet adott. Azután, mint aki legjobban végezte a dolgát, aludni tért. A betegek azonban nem merék elaludni.

Jakab Károly elkeseredetten tagadja a szörnyű bűnt, amivel terhelik. Azt állítja, hogy a beteg kinyugrott az ágyból s közben ütötte meg magát. A bordatörés azonban s a többi külső sérülés arra vall, hogy az öreg embert bántalmazták.

A kórház igazgatósága értesítette a dologról a rendőrséget, s Dienes nyomozórendőr az ápolót letartóztatta. A rendőrség jelentést adott ki, amelyben jelzi, hogy a letartóztatott ápoló ellen halált okozó testi sértés büntelése miatt indították meg az eljárást.

Az agyonvert elmebeteg holttestét ma fogják felboncolni.

Változások az adóreformon.

A létminimumot felemelik.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 18.

A kormánynek az ipari, kereskedelmi és munkásosztályt mélyen sújtó adójavaslatai ellen, tudvalevőleg az ország összes kereskedelmi és ipari szervezetei, de főleg a városi törvényhatóságok, erélyes akciót indítottak. A közvélemény oly egyértelműen foglalt állást a sérelmes javaslatok ellen, hogy a kormány nem térhetett ki a jogos panaszok elől.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter a kereskedelmi és ipari szervezetek tekintéses képviselőivel tárgyalt az adóreform javaslatokról. A tárgyalások eredménye a következő:

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adóügyénél a törvényjavaslat szakasszal közléktatták azt a rendelkezést, amely szerint egy vállalat elbocsátott alkalmazottja az elbocsátás idejétől számított *öt éven belül* nem tanuszkodhatik a vállalat ellen. Ennek az intézkedésnek elvi jelentősége van azért, mert elejét veszi a besugási rendszernek.

Elvben megállapodás történt arra vonatkozólag is, hogy a vállalat tiszta jövedelmének kimutatása a *mérleg alapján* történjék. Ez sokkal biztosabb alapra helyezi a megadóztatást.

A jövedelmi adónál a legnevezetesebb kívánság, hogy a létminimumot *600 koronáról felemelje 800 koronára*. Egyebekben pedig a minimálsterelnők hajlott azokra a kívánságokra is, amelyek a középosztály adójának *enyhítését* szorgalmazzák.

Az értekezleten több foglalkozást is hoz tartozók kereseti adóját tárgyalták. A miniszterelnök makacsul védelmezte a törvénytervezetben kifejezésre jutott elveket, mindazonáltal *sikerült* enyhíteni a tervezet rendelkezéseit. A mérsárosok, bércsok és hajósoknál a minimális tételeknek a jövedelmi adóra való hatását *mérsékelték*.

Az értekezlet bizalmas jellegű volt. Annyi azonban máris kiszivárgott, hogy a javaslatnak a képviselőházban leendő tárgyalása előtt, az értekezlet megállapodásai nyilvánosságra kerülnek és meg fogják könnyíteni a törvényjavaslat tárgyalását.

Az új adótörvény előmunkálatai nagyterjedelműek és nagy nehézségekkel vannak összekötve. Ezért a javaslat legelőször csak *három év múlva*, 1911-ben emelkedhetik törvényerőre.

Montignoso grófnő ismét válik.

A Toselli-idill vége.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, március 18.

A főrangúak botránykrónikája egyre szaporodik, minden napra akad a szenzációra éhes publikumnak szóbeszédre alkalmas anyag a hercegi és grófi körök intim családi életéből. De talán egyetlen eset sem foglalkoztatta annyira az egész világ közvéleményét, mint Lujza szász trónörökösne esete, amely a maga különösségénél fogva valóban páratlanul áll. A grófnő tudvalevőleg először otthagya férjét egy francia nyelvemester szép szeméért. Giron csak néhány hónapig bírta a szeszélyes grófnőt, aki csakhamar ráunt és ezuttal Toselli zongoraművészt választotta férjéül. A világ azt hitte, hogy most már tökéletes Montignoso grófnő boldogsága, hiszen a lapok mindig hűségesen megírták, hogy férjét hangversenyekre is elkíséri.

Ma azonban a szerelmi regény váratlan fordulatot vett. A legmegbízhatóbb helyről, Tosellinő közvetlen környezetéből az a hír szivárgott ki, hogy a grófnő válni készül és új szerelme, egy francia író, már állandóan oldala mellett van, hogy a válás után nyomban nőül vehesse.

Trónörökös, nyelvemester, zongoraművész, író: ime az eddigi férjek díszes névsora. Hogy a grófnő szerelmi ranglétráján még milyen foglalkozású urak fognak szerepelni, az egyelőre igazán beláthatatlan.

Berlinből jelentik: Egy itteni lapudósító az egykori szász trónörökösne környezetéből arról értesül, hogy Tosellik összeveszték és elhatározták az elválást. Montignoso grófnő kiábrándult a zongoraművészből és a házaspár törvényesen végleg el fog válni. A grófnő a családi perpatvar miatt nem utazott Tosellivel Varsóba és ezért volt botrány az ottani hangversenyen. A grófnő egyébként már talált új lovagot, egy francia író, aki a válás megtörténte után nőül fogja venni.

Flórencből jelentik: Montignoso grófnő legközelebb el fog válni Tosellitől. Az utóbbi időben a házaspár között mindennapos lett a viszálykodás. A művész barátainak eddig sikerült elhárítani a végleges szakítást, de többé nem akadályozhatják meg a válást.

Tosellinének már akadt is új imádója egy francia író személyében, aki folyton körülötte tartózkodik. Tosellik már a napokban megindítják a válópert.

A leendő férj a harmadik lesz Montignoso grófnő férjei sorában. Az első tudvalevőleg a jelenlegi szász király, az akkori szász trónörökös volt, azután interregnum következett, amelyet Giron nyelvemester és egy olasz gróf töltött ki, végül Toselli zongoraművész következett. A francia író nevét egyelőre titokban tartják.

Tosellinek Berlinben több hangversenyen kellett volna föllépnie. Az első koncert december közepére volt kitűzve, de ez Toselli állítólagos megbetegedése miatt elmaradt. A második hangversenyt februárra tűzték ki, de ez sem lett megtartva, mert a művésznőnek családi gyászja volt. Toselli azonban ezután Berlinben egyáltalában nem fog hangversenyezni, mert Drezdából, a szász udvartól figyelmeztették a berlini illetékes köröket, hogy nagyon kellemetlen hatást tesz, ha Toselli a német birodalom fővárosában fellép. Erre Tosellit figyelmeztették, hogy nagyon okos dolgot fog cselekedni, ha Berlint nem tiszteli meg látogatásá-

val. Egyidejűleg értésére adták a szász udvar üzenetét és azt is, hogyha ezek után mégis el akarja jönni Berlinbe, a határon arra fogják kényszeríteni, hogy visszaforduljon.

Toselli tehát végleg lebukott a népszerűség piedesztáljáról. helyét pedig egy francia író fogja el, akinek neve néhány nappal múlva milliók számára kerül. Montignoso grófnő, mint látszik, nemcsak a divatban, de a szerelemben is szereti a változatosságot.

TARKASÁGOK.

A körölda. A legutolsó városi közgyűlésnek egy epizódja még följegyezetlen maradt. Akik a közgyűlésre jöttek és Jánostól a sorrendet átvették, meglepetve olvasták ki belőle ezt a pontot:

„Az aradi polgári lövészegylet kérelme a *városligeti lövölde* lebontása iránt.”

Megrohanták Nagy Kálmánt, az egyik lövészestert.

— Mi az ördögért, akarjátok lebontani a lövöldöt?

— Az ördög akarja.

— Hiszen itt a sorrendben van.

— Az? . . . Sajtőhiba. Másról van szó. A *köröldérvől*.

— *Körölda?* Hát az mi.

— Azt se tudjátok? Hát magyarul: ringispil.

Azt akarjuk lebontani.

— No Kálmán bátyám, — jegyezte meg *Faragó* Rezső, az újságíró városatyja, — az ilyen rossz magyar szavakat tréfaként a söröldében el lehet mondani, de aki komolyan használja, azt a *pörölda* elé kellene állítani.

— Miket beszéltek össze vissza? — kérdezte gyanakodva Nagy Kálmán.

— Hát igen, ha a *körhinta: körölda*, akkor a vendéglő: *sörölda*, a törvényszék pedig *pörölda!*

Az uri név. Az anyakönyvi hivatalba ma délelőtt egy magyar állított be. Kovács Péternek hívják. Már deresedő fejű. Így fogadták:

— Halálozást jelent?

— Nem kérem. Születést: ujdonvást születést.

— Hát hogy hívják az ujszülöttet?

A magyar hallgat.

— Hát mi az ujszülött neve? Leány vagy fiú?

— Leány, kérem, debiz, nem jut eszembe a neve . . . Urias neve van, de csak tessék csinálni az irást, mire odaérünk, ahol a név kell, majd eszembe jut.

Az anyakönyvvezető hozzá is fogott a rendes blanketta kitöltéséhez s amikor a végére ért a magyarnak csakugyan eszébe jutott az ujszülött neve.

— Matildnak hívják. Tetszik tudni, aszonta az asszonynépség, hogy no Péter bácsi, e mán alighanem az utolsó gyerek, hát valami uri nevet adjunk neki. Így lett aztán belőle Matild.

Amikor pedig kifelé haladt a szobából Kovács Péter, megállt a küszöbnél és derűsen mondta:

— De meg vagy ki tudja? . . . Elveheti még valami nagy ur: főispány vagy még rőndér is . . . Hadd legyen hát uri neve . . .

Érdekes kabala. Nem ismeretlen immár a zseniknek az a fajtája, amely nevezetes évszámokból kabalisztikusan vicces és megdöbbentő dolgokat számolt ki. Minden választáskor, nagy emberek halálakor szoktak jelentkezni ezek a türelmes, derék föltalálók, akik éjszaka át számolnak, hogy meglepjék a világot szenzációs találmányukkal, amelyekért szegények pénzt nem kapnak, sőt a dicsőség sem jut osztályrészükül, mert a föltalálók neveit Klio elmulasztja megőrizni.

A legújabb számötletet, amelyet egy névtelen zseni küldött be nekünk, érdemes följegyezni. Igen szomorú politikai aktualitása van . . .

Az ügy alapja egy legenda, amely szerint Kossuth Lajos halálos ágyán maga elé hívatta két fiát, Ferencet és Lajos Tódort és így szólt hozzájuk:

— Fiaim, én meghalok és nem hagyok rátok pénzt és földet. Nincs egyebem, mint két évszámom, a születésem és halálom évszáma. Ezt a két számot hagyom rátok, adjátok össze és osztozzatok rajta egyenlően. Isten veletek.

A két fiu összeadta a két évszámot. Így:

Kossuth Lajos születése	1802
Kossuth Lajos halála	1894
Összesen	3696

Ezt kettéosztották:

$$3696 : 2 = 1848.$$

Ferencnek is, Lajos Tódornak is 1848 jutott.

Már most nemcsak a számakrobata, de a hünyevnyolcasok is szomorúan kérdik: hol a nagy és dicső örökség?

Elmozdított postamesternő.

A hiszékenység áldozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 18.

A bokszei postahivatal nem a legjobban állott a nagyváradi postaigazgatóság előtt. A bokszeiek sokat panaszkodtak amiatt, hogy a postakincstár által szerződött postamesternő, Nemes Ferencné teljesen a férjére bízta a postafizetési teendőket, amelyeket az nemcsak, hogy nem látott el kellő lelkiismeretességgel, hanem a felekkel oly módon bánt el, mintha azok csak kegyelemből használhatnák a postát.

A nagyváradi postaigazgatóság többször figyelmeztette a postamesternőt arra, hogy szerződésileg megállapított köteletségének megfelelően ő maga lássa el a hivatalos teendőket. Azonban ez mitsem használt, a rendellenésből eredő hibák és tévedések nem szüntek meg.

Az igazgatóság még ekkor sem használt szigorubb eszközöket, mert tekintettel volt a postamesternő nagy családjára. Utolsó figyelmeztető levelében azonban kilátásba helyezte, hogy azonnal felfüggeszti állásától, ha férjének megengedi, hogy a bokszei postahivatalba csak a lábát is betegyje.

Még ezen szigorú parancs sem tudta a gyenge asszonyt észre téríteni. Napokig volt távol a hivattól s Nemes Ferenc tovább garázdálkodott.

Elég jól érezte magát, mint bokszei postamester, mert hát a hivatal dusan jövedelmezett. Pénz volt bővíben s nagy multságokra is tellett. Nemes nem volt farkar. Hogy a panaszkodó feleket elhallgattassa, néha-néha megeresztett egy kis itókát, még pedig — államlaköltségben.

Ezt nem úgy kell érteni, hogy az áltam által fizetett fizetésből tellett. Oh nem! Nemes Ferenc úgy gondolkodott, hogy ha a rövid kardot meg lehet toldani egy lépéssel, miért ne lehetne a koronákat kipótolni kék és zöld hasu bankókkal?

Az elég könnyelmű postamesternőnek bizalmából ez lehetséges is volt.

Nagy pénz állott ugyanis a bokszei postához. Egyik ottani kereskedő feladott kétszázhusz koronát egy csekkben az aradi *Neuman* testvérek cég címére a gyártól vásárolt szeszárában.

Nemes Ferenc annak rendje és módja szerint átvette a pénzt, kiállította a csekk egyik részén az átvételi elismervényt s a pénzt,

amely talán meg sem meiegedett a pénztárban, teljes összegben elikkasztotta. Az aradi gyár természetesen felszólította üzletfelét, hogy teljesítse fizetési kötelezettségét. Ez bámuiva olvasta a felszólítást s azonnal irt a cégnek s a csatolt elismervénnyel is bizonyította, hogy ő a legpontosabban fizetett.

Megindult a vizsgálat. Elsősorban természetesen meggyőződtek arról, hogy az elismervény nem hamisítvány. Tehát a befizetés a bokszegei postahivatalnál megtörtént.

A második lépésnél már aztán könnyű volt kideríteni azt, hogy a postahivatal nem továbbította Aradra a pénzt.

A postaigazgatóság Nemes Ferencnéet azonnal felfüggesztette állásától és megindította ellene a fegyelmi eljárást.

A mai napon pedig értesítette, hogy elbocsátotta őt a kincstár kötelékéből s a bokszegei posta vezetésével Rács Jenőt, az eddigi helyettest bízta meg.

Itélet az Ormai-ügyben.

Három évi fegyház.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 18.

A budapesti büntetőörvényszék e hónap 6-ikán kezdte tárgyalni Ormai József bonyolalmas bűnpörét, amelyben többször felbcszkított tárgyalás után ma hozott ítéletet Szepessy bíró tanácsa. Ormai József ellen tudvalevőleg az volt a vád, hogy fivérével, Ormai Mórral, a budapest-józsefvarosi pályaudvar tisztviselőjével összejártszott és hamis utánvételi lapok segítségével több mint százezer korona erejéig megkárosította az államvasutakat. A nyomozás alatt Ormai Mór kiszökött Amerikába, Ormai Józsefet azonban letartóztatta a rendőrség.

Az eljárást így csak Ormai József ellen indíthatta meg az ügyészség, amely azonban még a vizsgálat folyamán Ormai szabadlábra való helyezését indítványozta, mivel nem látta belgazolnak az ellene emelt vádakat. Ormai már akkor szabadlábra kellett volna helyezni, a Máv. igazgatósága azonban átvette a vádat, mire a vizsgálóbíró a pótmagánvád folytán Ormai Józsefet továbbra is vizsgálati fogságban tartotta.

A tárgyaláson a bizonyítási eljárás befejezése után Keserü dr. kir. ügyész elejtette a vádat és bizonyítékok hiánya miatt a vádlott felmentését kérte, a pótmagánvád képviselője, Kovács László dr. pedig az elítélést kérte. Ma délelőtt 9 órakor hirdette ki Szepessy dr. bíró a törvényszék ítéletét, amely három évi fegyházzal sújtja Ormai Józsefet. A terjedelmes indokolás ismertetése tizenegy óráig tartott. A bíróság a tanuallomások alapján egyrendbelli okirathamisítás büntetésében és egyrendbelli okirathamisítás kísérletében mondotta ki bűnösnek a vádlottat. Súlyosító körülménynek vette a törvényszék Ormai József intelligens voltát, hogy a bűncselekményeknek ő volt az értelmi szerzője, hogy ő látta el tanácsokkal a fivéréit.

Enyhítő körülményt látott a bíróság Ormai büntetlen előéletében.

Az ítélet kihirdetése után az elnök mindenekelőtt az ügyészt hívta föl nyilatkozattételre. Keserü királyi ügyész felebbezést jelentett be a bűnösség kimondása és a vádlott elítélése ellen, a tárgyalás során bejelentett semmisségi panaszok fontartásával. Véleménye szerint Ormaira nem bizonyult rá a bűnösség, szabadlábra való helyezésére vonatkozólag azonban állásfoglalására való tekintettel nem tett indítványt. Kovács László dr., a pótmagánvád

képviselője megnyugodott az ítéletben. A vádlott és Fényes Samu dr. védő szintén felebbezett a bűnösség kimondása és az elítélés ellen. A védő azonkívül a vádlott szabadlábra való helyezését kérte, a bíróság azonban a továbbtartó fogság mellett határozott.

A próba-mamzell.

Az aradi rendőrségnek ma egy bána-tos apának levele érkezett, amely a tudósítás teszi a „próbakisasszonyt“.

Ez a női foglalkozás, mely már a feminizmus születése előtt ismeretes volt, nagyon kezd elterjedni az utóbbi időben. Míg a Páris minden valamire való szalonjában végleg lomtárba kerültek a divatjamultnádból fonott és viaszbabok, hogy a hus és vérből valóknak csináljanak helyet, a berlini, kölni, frankfurti szalon tulajdonosok is sietnek a divatnak hódolni. Természetesen a párisiak a legkapósabbak, mert az csak tény, hogy vérből párisi „Mannequin“ több kecsességgel, bájjal és voazerővel bír, mint egy közönséges német „Probierräutein“.

A próbababák helyettesítésének mestersége már azért is könnyű valami, mert ahhoz semmiféle képzettség, vagy szaktudás nem szükséges. Sőt ellenkezőleg! Műveltség, lelki szép tulajdonságok csak hátrányára lehetnek a próbakisasszonynak. Mivelhogy egy élettelen bábu szerepét kell játszani az illetőnek, az ideoda mozgathatóság lehetősége, a jelentéktelenség, csaknem megkívánatlik.

Kvalifikál még a próbakisasszonyi tisztségre, — melynek megszerzése nem áll a tudomány, az emberi hatalom erejében — kifogástalan szép nővés, tetszetős formák, nem közönséges, szép testalkat, mely a legtöbb ilyen leánynál a hiányzó intelligenciát pótolni legyen képes. A természet a legigazságosabb gazdaasszony. Ha már ezektől a nőktől megvonta a vagyonosságot, a műveltséget, legalább más formában biztosította őket napi kenyerük tisztességos uton való megszerzéséről.

De cára annak, hogy Németországban igen sok kenyérkereső pálya áll a nők részére nyitva és ezen pályákon működni, polgári felfogás szerint, még csak nem is szegény; mégis igen sok leány, ha kenyérkeresetre van utálva, legszívesebben — ha alkalmas hozzá — próbakisasszonynak megy. Ez az élethivatás csalogatja legjobban, itt véli feltalálni azokat a babérokat, melyeket a tanítónő a katedrán, a gépirókisasszony az íródában keres.

Mert ezen a pályán babérok is teremnek. A női „munkát“ itt fizetik aránylag legjobban. Nem mindig a honorárium kedvező nagysága, hanem igen gyakran valami egészen más: a hűség csalogat sok jobbnódu, de „német önállóságnak“ nevezett makacssággal felruházott polgári leányt e pályára. Az ilyen dámák nagy szerepet játszanak, már foglalkozásuk természeténél fogva is, a divatlapok — szerkesztésében. Na meg a kirakatok deszkáin, a melyeken 1—2 óráig kell magukat napon a mutogatniok, ha nem is egész, legalább háromnegyed világot jelentenek. Azt pedig mondatunk is főlegleg, hogy minden ambiciós „babának“, hogy karrierje biztosítva legyen, igyekezete oda irányul, hogy oly szalon tulajdonos árujában gyönyörködtesse a sétáló közönséget, aki a sors jóvoltából az opera-nyegyedben képes az óriási házbért

kifizetni. It tudvalevőleg az emberiség éltető eleme, nélkülözhetetlen napi gondja a pompa, fény és a ragyogás.

A próbahölgyek között van számos, valaha jobb sorsban élt urileány, uriaszszony, akik nem hiúáguk kielégítése céljából, hanem kényeztrhelyzetből adták magukat e különös pályára.

Az ilyen csaiódottak legtöbbször egyenesen Párisba siet, ott véli feltalálni utolsó kisériete eldorádóját. Tényleg, a legjobb ajánlólevél is nők számára néhány hónapi párisi tartózkodás, ahol mesterségük minden fogását, csinyját könnyen elsajátítják. A jobb sorsban élt nő igen hamar felismeri ennek az életnek izléstelen voltát éppen Párisban, a jóízű állítólagos birodalmában.

A társadalom alsóbb osztályához tartozó leánygyermeknél kész szerencse egy ily állás elayerése. Nagyszerűen érzik magukat a próbaszalonban és nem riskán abban a reményben szentelik természetáldotta testüket az öltözködés luxusának, hogy az a fejedelmi ruha, mely valódi rendelkezéséhez átkuk jut, mely előzör az ő testüket díszli, még nagyobb férjet hozhat.

Berlinnek igen sok ismert szalonjában állandóan husz próbahölgy talál foglalkozást. Közülük mindégnyik más-más női termetet képvisel, kezdve az apró, csenevész asszonynak, fel a közismerten elhízott udvari tanácsosnőig.

A próbakisasszonyok szakmája legközelebbi rokona a festők és szobrászok modelhölgye, ez utóbbi azonban erkölcsileg sokkal alacsonyabb fokan áll. Mindnél, kivétel nélkül, a női büszkeség, általában a nőiség teljesen ismeretlen fogalom. Páris a bajor fővárossal, Münchennel versenyez a hölgyekért. Nem ritka eset, hogy egyik-másik kisebb szépség messés ajánlatot kap gazdája konkurensétől, sőt ma már vannak önálló model-ügynökségek, ahol horribilis áron bármily természetű, szőke, barna vagy fekete szemű és hajú modellek rendelkeznek. Ezek az ügynökök nagyobb részt gyorsan meggazdagodnak.

Nalunk a civilizáció e hőbortja, hála visszamaradottságunknak, még nem tört utat magának s valószínűleg el sem jut hozzánk, mert már külföldön is harcolnak a feministák s a női jogok védői a „próbakisasszonyság“ ellen, amelyet a női nemre nézve lealacsonyítónak és a tükös prostitúció segédeszközének, utgyengetőjének tartanak.

Gésa.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Rigoletto, opera. Az olasz operatársulat vendégfellépése. (C bérlet.)

Pentek: Sevillai borbély, opera. Az olasz operatársulat vendégfellépése. (A bérlet.)

Szombat: Varázskeringő, operett. (B bérlet.)

* Uj műsor az Urániában. Csak két napig volt programon a legujabb szenzációsan érdekes műsor és csütörtökön ismét uj műsorral gondoskodik a közönség szórakoztatásáról az Uránia színház igazgatósága. Az uj műsor semmiben sem marad mögötte az előzőnek, a képek rendkívül érdekesek és úgy vannak összeválogatva, hogy a publikum kiváló élvezetet talál bennük. Az Uránia színház képei után még szabbak lesznek, mint voltak az eddigiek. A legmodernebb készülékekkel vetítik a mozgóképeket. Ez a gép a legujabb amerikai

modell, mely minden rezgés nélkül vetíti a vászonra a képeket. Az új géppel csütörtökön játszanak először. Az előadások hat órákor kezdődnek, mely újabb figyelmet a közönséggel szemben, hogy a napok meghosszabbodásával séta után is legyen szórakozása a közönségnek.

* Az olasz operatársulat vendéjátéka. A nap nap után elért sikerek után holnap, csütörtökön folytatja az olasz operatársulat vendéjátékát a *Rigoletto* című hatalmas operában, amely egyben a staggiona legerősebb darabja. *Rigoletto*-ban Mantua herceget *O Delle Fornaci*, az udvari bohócot *Enrico Ercolani*, Gilda leányát pedig *Frezzi Mária* énekl. Pénteken bucsuzik a társulat a *Szevillai borbély* című operában.

A nap furcsaságai.

*

Az abbé meg a grófnő. — Drámaíró háziszolga.

Arad, március 18.

Az abbé meg a grófnő a valóságban nem léteznek. Csak egy bájos kabarédalban követnek el apró csintalanságokat. Egy bájos kis kabarédalban, amelyet a múlt nyáron egy marienbádi kabaré műsoráról az angol király egyenes kívánságára vetettek le.

A dalban szép sorjában el van mondva, hogy egy szép özvegy grófnőhoz minden este eljárt az abbé vacsorára. A gyakori vacsorázásnak az lett a következménye, hogy az abbé a grófnét, a grófné pedig az abbét szerette meg. Igen ám, de az abbé jámbor férfiú volt, aki a papi ruhában nem akart semmi ugynevezett erkölcstelen dolgot elkövetni. Hogy tehát a bajon segítsen — levette a reverendát.

Ezt a kedves dalt egy fiatal újságíró lefordította magyarra és *Szászy-Ullmann* Gizi, a budapesti üllői-uti kabaré művésznője minden este nagy sikerrel énekelte el. Egész télen énekelte és sohasem volt baj. Tegnap este azután a kabaréban megjelent egy szigorú rendőrtisztviselő. Mikor a dalt hallotta és mikor megtudta, hogy ez az, amely Edwardnak nem tetszett, merész lépésre szánta el magát.

Amikor a művésznő bement az öltözőjébe, utána ment

— Kisasszony, — szolt hozzá, — amint látom, ön katolikus leány. Hogy énekelheti ezt a dalt? Hisz ez sérti a vallás érzületét. Kérem, írja le nekem, én be fogom tiltatni.

Szászy Gizi hiába mondotta el, hogy egész télen énekelte az „abbé“-t, de abban senki sem talált olyan dolgot, amely sértő lenne a vallásra. A fogalmazó ur megmaradt álláspontja mellett. A fiatal művésznő tehát nem tehetett mást — minthogy engedett a hatalomnak, de egyszersmind elhatározta, hogy ha kell, hát *Boda* Dezső dr. főkapitányhoz is elmegy, hogy megkérje, engedjék neki továbbra is énekelni a jóízű kuplét.

*

A berlini Centraltheaterben nem közönséges szerző darabja került színre. A szerző, *Popper* Ottó ugyanis háziszolga egy ottani cégnél. A cég alkalmazottai ünnepet akartak tartani, amikor a derek háziszolga előállt azzal, hogy van neki egy darabja, adják azt elő, akkor aztán olyan lesz az ünnep, amilyen még nem volt. Az alkalmazottaknak tetszett az indítvány s felkeresték a Centraltheater igazgatóját, hogy adassa elő a drámaíró háziszolga darabját, melynek az illusztris szerző „Szabadságvágy” címet adott. *Popper* ur 37 éves. A premier alkalmából ellátogatott egy berlini újság szerkesztőségébe, ahol beszélt a darabjáról. Mert a „Szabadságvágy” a nyilvánosság kizárásával, egy estén, az ünnepelő cég alkalmazottainak meghívott vendégei jelenlétében, került előadásra. Elmondta a

szerző, hogy a darabja tulajdonképp megszemélyesíti az „ideált”, a „nyomort”, a „hivatást”, akik versben, igen pontosan kimért versekben mondják el az „igazságot.” Már pedig az igazságok igazi igazságok, mert a lábukat a szerző lelkiismeretesen megolvasta az ujjain.

HIREK.

Az elhagyott gyermekek.

*

Érdekes tárgy felolvasást tart holnap *Mártonffy* Márton miniszteri tanácsos a városháza nagytermében. Az elhagyatott gyermekvédelemről fog beszélni, hogy erősítse a gyermekvédelem érdekében megindult aradi mozgalmat.

Magyarországon nem igen van foganatja a mozgalmaknak. Könnyen hevülnek az emberek, de a lelkesedés elalszik gyorsan, mint a szalmaláng. Van azután egy súlyosabb momentum is, amely rendszerint már a kezdetén megbénítja az akció vezetőit: a személyi kérdés.

Mindenki elül akar lenni, mindenki egyénileg akar szerepelni, érdekeket szerezni a jótékonykörül, — mert ez alkalommal csak jótékonykorsági mozgalmakról szólunk — s a torzsalkodás között elsatnyul, csirájában elhervad maga a jótékonykorság.

A Gyermekvédő Liga alaposan rácsáfol mindazokra, akik nem bíztak abban, hogy humánus intézmény nálunk méltóképen megállja helyét.

A liga alig pár éves fennállása óta valóban emberfeletti munkát végzett. Csendesesen kezdett hozzá a nehéz munkához és már az első években gyönyörű eredményt produkált. Nem láttunk személyes torzsalkodást. Nem a vezetők szereplésére alakult az egyesület, hanem komoly, életbevágó munkára.

Az elhagyott gyermekek felkarolása magában véve is nemes cél, azonban az a mód, amelylyel a liga munkáját végrehajtotta, különösen érdemes a méltatásra. Mert gyermekvédelem az előtt is volt Magyarországon, azonban ezek a jótékonykorsági körök arra szorítottak csupán, hogy 20—25 gyermek elhagyásáról, felruházásáról gondoskodtak. Itt még állandóan a tetszetős, jótékonykorsággal való grasszalás volt a vezérmotívum.

A Gyermekvédő Liga erős kézzel, lendíthetetlen akarattal fordított egyet a dolgon. Tíz vagy husz gyermeknek a megmentése lehet szép, lehet nemes dolog, de semmi esetre sem célravezető. Mert, míg egy jótékonykorsági csoport nagy ünnep keretében felruház egy csapat gyermeket, addig ezerszámra éheznek, járnak rongyos ruhában az apátlan, anyátlan árvák, de különösen azok a gyermekek, akiket — mert szülőik élnek — semmiféle árvaház és menhely nem fogad be. Ezekre a szerencsétlenekre terjesztette ki védőszárnyát a Gyermekvédő Liga s miután a tömegmentésre vezető utat megtalálta, haladt egyenesen, minden feltartóztatás nélkül a cél felé. Eleinte egyedül volt, majd mikor a létesített intézmények üdvös voltát kezdte meg-

ösmerni a nagy közönség, lassan kis tábor alakult körülötte. A tömegmentés gyönyörű eszméje átragad a közönségre is. Nem tíz-husz gyermeket kell felszegélyezni, meg kell menteni az összeseket!

Ma már hatezer gyermekre ügyel ez a fiatal egyesület. Hatezer gyermeknek ad kenyeret, lakást. Hatezer gyermeket iskoláztat, készít elő az életre, vagyis hatezer gyermeket ment meg az ország számára.

Az aradi közönség bizonyára szívesen hozzá fog járulni a gyermekvédő liga támogatásához, mert hisz ez már nem is jótékonykorság, hanem kötelesség, a segély nem adomány, hanem önkéntes adó. Aradon sok száz gyermek várja, hogy a liga kiterjessze reá védelmét, kell tehát, hogy az aradi társadalom is felkarolja a nemes mozgalmat.

— A király betegsége. Bécsből jelentik: A király állapota, eltekintve a náthától, amely már oldódni kezd és a szintén szünőfélben levő köhögéstől, állandóan kielégítő. Az elmúlt éjszakát a király ismét zavartalanul töltötte és ma, mint rendszerint már a kora reggeli órákban államügyeket intézett el. A király reggelijét jó étvágygyal fogyasztotta el. Életmodján és napirendjén a legkevésbé sem változtattak.

Bécsből jelentik: A király egészségi állapota eléggé kedvező, a nátha enyhül és a köhögés is alábbhagy. Az uralkodó, mint rendszerint, ma is öt órákor kelt és elintézte a szokásos napi programot. Az orvosok délután azt konstataálták, hogy a bronchiák kissé meg vannak támadva, a jelek azonban arra engednek következtetni, hogy a király nem sokára teljesen egészséges lesz.

— Hertelendy Ferenc beiktatása. Temesvárról jelentik: Hertelendy Ferenc, Temesmegye új főispánjának beiktatása ma délelőtt ment végbe. A főispán megérkezésekor a pályaudvaron elékelő közönség volt jelen. *Telbisz* Károly polgármester és *Ferenczy* Sándor alispán nagy küldöttség élén várak a főispánt. A mai ünnepség misevel kezdődött, amelyen *Németh* József püspök celebrált. Azután előbb a megyeházán volt a beiktató közgyűlés, amelyen *Ferenczy* Sándor alispán elnökölt, majd a városházán *Telbisz* Károly polgármester elnököltével.

— A Wahrmond-affér. Bécsből jelentik: A pápai nuncius, *Graullo de Belmonte* herceg ma délelőtt a *Neue Freie Presse* egyik munkatársát fogadta és a klerikális *Vaterland*-ban megjelent nyilatkozatáról ezeket mondotta: A nyilatkozaton nincs semmi változtatni való, mindazt fentartom, amit abban mondottam. Meglátogattam *Aerenthal* báró külügyminisztert és eléje terjesztettem, hogy *Wahrmond* tanárt a kánonjog tanárszékéről el kell távolítani. E látogatásom március harmadikán történt, tehát abban az időben, amikor még szó sem volt a Wahrmond ellen való tüntetésről. Senki sem szólított fel arra, hogy *Aerenthal*-nál lépéseket tegyek. Kijelentem, hogy Rómából som kaptam utasítást, valamint Tirolból, vagy a keresztényszocialista körökből sem kaptam erre nézve tanácsot, kizárólag saját meggyőződésem és kötelességem tudatában cselekedtem.

Nem hiszem, hogy az általam tett lépéket bárki is úgy magyarázná, hogy azt veteltem volna a külügyminisztertől, hogy Wahrmundnak egyáltalában tiltsa meg a tanítást. Ez a nekem szabott határok túllépése volna. Én csak azt kívántam, hogy az egyház jog tanítását tiltsák meg neki, mert mint az egyházi érdekek képviselője nem engedhetem, hogy a kánonjogot adja elő olyan ember, aki a katolikus vallás legszűkebb alapigazságait kétségbe vonja és pellengérré állítja. Az ügy a Reichsrath legközelebbi ülésén is szóba kerül.

— Kossuth Lajos halálának évfordulója. Az Asztalos Sándor-társaság nagyobb szabású ünnepeket keretében fog e hó 20-án Kossuth Lajos emlékének áldozni. A társaság akciót indított, hogy Kossuth halálának évfordulóján gyászlobogót tüzzenek Arad összes házaira. Erre vonatkozólag az alábbi felhívást bocsátották közre:

Felhívás Aradváros lakosságához! Testvéreink! Holnap, március 20-án virradunk nemzetünk Nagypéntekére! Immár 14 éve, hogy megváltónk, a nemzet kormányzója, Kossuth Lajos meghalt. Állítsuk fel e napon a kegyelet oltárát, áldozzunk a szabadság és népjogok apostola emlékének! Tűzzünk házainkra gyászlobogókat, családi szentélyeink váljanak egy rövid megemlékezésre a kegyelet templomává, míg elmondjuk gyermekeinknek, mi mindent köszönhet nemzetünk Kossuth Lajosnak. Magyrok emlékezzünk!

— A királygyakorlatok. Budapestről jelentik: Az idei nagygyakorlatok, melyek nyugat Magyarországon fognak lejátszódni, hadsereg gyakorlatok lesznek. Azaz, a gyakorlatra vésényelt csapatokból két hadsereget alkotnak, a melyek egymás ellen operálnak. Hogy az udvar hol fog lakni, még nincs eldöntve. A legközelebbi napokban egy bizottság tart szemlét a gyakorlatok színhelyén s az fogja megállapítani az udvari hadi szállás helyét. A hadgyakorlatoknál arra fektetik a főszűrt, hogy teljesen megközelítsék a valóságot és azért a két hadsereg parancsnokságának teljesen szabad kezük legyen az elhatározásra. Sem az időt, sem a helyet nem írja elő nekik a gyakorlatokat vezető főparancsnokság s a naponkénti események felhasználása teljesen a hadsereg parancsnokokra lesz bízva. A budapesti, (4) a pozsonyi (5) és a nágrábi (13) hadtestek vesznek részt a nagy katonai játékokban. A hadügyminiszter elrendelte, hogy ezen hadtestek területén állomásozó ezredek annyi tartalékos és póttartalékos hívjanak be *husz napi* fegyvergyakorlatra, amennyi szükséges ahhoz, hogy minden század létszámában 170 ember legyen.

— Nagy tüntetés készülöben. A múlt héten pénteken este nagyszabású demonstrációk rázták meg a fővárost. Dörögtek a revolverek, suhogtak a kardok, rohantak a rendőrlovak. Nem lehetetlen, hogy holnapután, pénteken, ismét zajos napja lesz a fővárosnak. Ezen a napon, ugyanis, ötven népgyűlést rendez a szociáldemokrata párt. — Ötven népgyűlés lesz pénteken este, — mondja a felhívás. — Minden munkásnak ott kell lennie a népgyűlésen. Azoknak az elvtársaknak is, akik arra a kényelmes álláspontra helyezkedtek eddig, hogy nekik már nem kell gyűlésre járni. Ha nekik nincs is szükségük a gyűlésekre, a pártnak ezuttal szüksége van minden harcosára. Az összes szabadszervezetek bizalmiférfiakkal fogjanak lázas buzgalommal a munkához. Budapest összes műhelyeiben és gyáraiban agítálganak elvtársaink, hogy az összes gyűlések zsúfoltak legyenek. Mindenki feltétlenül a lakóhelyéhez

legközelebbi eső gyűlésre menjen. Ha valamelyik helyen tulsokan lennének az elvtársak, akkor, akik nem férnek a helyiségbe, menjenek más gyűlésre. Pénteken este hangos, érthető módon kell a fekete grófnak tudtára adni, hogy a munkásság nem tűri tovább a jogfosztottságot és nem tűri azt sem tovább, hogy egy ember szeszélyétől függjön százezrek gazdasági boldogulása eszközeinek, a gazdasági szervezetek megtartása, vagy feloszlatása! — A rendőrség nagyszabású előkészületeket tesz erre a napra.

— Blaha Lujza ünneplése. Budapesti tudósítónk jelenti: A Népszínház-Vigoperában ma este a „Nagymama“ előadásán az első és második felvonás között fényes ünneplés játszódott le a nyílt színpadon. Az országos színészegyesület ez évi közgyűlése alkalmából a fővárosban tartózkodó színigazgatók és szíkeszek százötven tagu küldöttsége tiszteleggett Janovics Jenő dr. és Ditrői Mór vezetésével Blaha Lujzánál és egy óriási babérkoszorút nyújtottak át neki. Janovics gyönyörű beszédet intézett az ünnepléshez, csodálatos asszonynak nevezte, akit csak imádsággal szabad megközelíteni. Blaha Lujza mély meghatótsággal fogadta az üdvözlést, némán hallgott, mert elcsuklott szája a szó. A közönség tombolva éljenzett és olyan ovációban részesítette a művésznőt, hogy az előadást hosszabb ideig nem lehetett folytatni.

— Hamisított tej. Megirtuk, hogy a környékről behozott tejet néhány bűnös és élelmiszer uzsorával foglalkozó paraszt-asszony az ótemetői kútnál vízzel keveri és hogy az aradi rendőrség tetten érte őket. Az akkor elkobzott tejet a rendőrség a budapesti országos vegyvizsgáló intézethez küldötte fel annak tudományos megállapítása miatt, vajjon a tej az egészségre ártalmas módon van-e hamisítva? A vegyvizsgáló intézet a tejet megvizsgálta és elemezte. Megállapította, hogy az oly mértékben volt vizezve, hogy élvezése feltétlenül káros, úgy a gyermek, mint a felnőttek egészségére. Hisszük, hogy a rendőrség példás büntetéssel fogja elvenni a kedvét a falusi nénikéknek a városiak jövedelemhajtó és állandó mérgezésétől.

— Az aradi közöskonyha. Az „aradi első közöskonyha önszegélyző társaság“ ma tartott közgyűlésén véglegesítését kimondotta és szövetkezetté alakult. A taglátrást nyomban megkezdte és az aláírási ívet f. hó 26-ig nyitva tartja, hogy a még jelentkezők azt aláírassák. Az aláírási ív Botka István elnöknel és a közöskonyha irodahelyiségében (Bathányi utca 10. sz.) van letéve, azt a jelentkezők ott aláírhatják. A választmány a következő meghívót tette közzé: Az aradi első közöskonyha önszegélyző társaság, mint szövetkezet f. év március hó 26-án délután 6 órakor a városháza emeleti sarok tanácstermében alakuló közgyűlést tart, melyre a tagokat és az érdeklődőket ezennel meghívja. Tárty: 1. Alakulás. 2. Alapszabályok és konyhaszabályok felolvasása. 3. Igazgatóság és felügyelő-bizottság megválasztása. 4. Esetleges indítványok.

— A püspök zsarolói. Budapestről jelentik: Abban a bonyodalmas és titokzatos zsarolási ügyben, amelynek szereplője Párty Sándor püspök, akit egy díszes hölgykoszoru megakart zsarolni, a rendőrség befejezte a vizsgálatot és az ügyet áttette az ügyészséghez. A zsarolási kísérlet miatt leartóztatott néket: Kramm Ferdornét, volt pap-szakácsnőt, Bodor Gézáné postahivatalnoknőt és Dahn Anna szakácsnőt átkísérték az ügyészséghez. Az ügy negyedik sze-

replőjét, Hegedűs Sarolta postahivatalnoknőt, akit a rendőrség szabadlábbon hagyott, fölve őrszik rokonai és nem engednek közelébe senkit.

— Az új nemzeti színház ügye. Budapesti tudósítónk jelenti: A Nemzeti Színház építésének kapcsán megirtuk, hogy a közoktatásügyi miniszterium a színház ideiglenes helyiségéül a nagymező-utcai orfeumot akarja kibérelni. A dolog úgy áll, hogy Apponyi Albert gróf közoktatásügyi miniszter a múlt hónapban megbízta Almády Géza fővárosi tanácsost, hogy valamelyik magánszínház igazgatójával igyekezzen megállapodásra jutni, hogy az állam kaphasson egy színházat, míg az új nemzeti színház felépül. Almády Géza tanácsos ma terjedelmes előterjesztést adott be a miniszterhez eljárásáról és előadja, hogy elfogadható ajánlatot egy magánszínháztól sem kapott. Ezért azt javasolja, hogy a kisebb színművek előadásaira a régi nemzeti színház épületét megfelelő átalakításokkal ezután is tartsák fenn a nagyobb darabok előadására pedig egy célszerűbb, tágasabb színházat építsenek.

— Franko visszatérése. Londonból jelentik: Lisszabonban nem akar elmúlni az a szenzációs hír, hogy Franko visszatért Portugáliába. A diktátor állítólag Cardigaban, Lisszabon mellett, egy barátjának a házában lakik. Melyet a rendőrség erősen őriz.

— A zsidók száma. A Newyorkban megjelenő Jewish Year Book statisztikát közöl az öt világrész zsidóiról. Számuk a könyv szerint körülbelül 11,081,000. Ebből Európára esik 3,748,000. Amerikára 1,556,000. Afrikára 354,000. Ázsiára 342,000 és Ausztráliára 17,000. Európa egyes országai közt a zsidók, így oszlanak meg: Oroszországban 615,100,000. Magyarországon és Ausztriában 2,100,000. Németországban 600,000. a Balkánon 400,000. Belgiumban és Hollandiában 105,000. Franciaországban 80,000. Itáliában 40,000. Nagyobb számú zsidó lakossággal bírnak a következő városok: Newyork 700,000. Bécs 130,000. Berlin 95,000. London 80,000 és Jeruzsálem 30,000 zsidóval. Budapestről az évkönyv nem vesz tudomást, holott a hivatalos kimutatás szerint a magyar fővárosban 150,000-nél több a zsidó.

— Az eltűnt gyógyszerész. Halápy Frigyes, az eltűnt budapesti gyógyszerész, aki nagy adósságai miatt volt kénytelen hitelezői elől ismeretlen helyre menekülni, hosszabb ideig Aradon volt alkalmazásban a Ring főlegyőzsertárban és az itteni társadalmi életben élénk szerepet játszott. Sokan azt állítják, hogy Halápy nem tűnt el a fővárosból, hanem rokonainál rejtőzik. A rendőrség keresi.

— Mártonffy Márton felolvasása. Mártonffy Márton iparoktatási főigazgató holnap, csütörtökön délután öt órakor a városháza dísztermében felolvasást tart, amelyre a gyermekvédő liga aradi bizottsága az alábbi meghívót teszi közzé: Mártonffy Márton miniszteri tanácsos iparoktatási főigazgató ur az országos gyermekvédő liga képviselőletében március 19-én délután öt órakor — a városháza dísztermében — a gyermekvédelemről és az Aradon létesítendő inasotthonról felolvasást tart, melyre Arad városának férfi és női közönségét tisztelettel meghívjuk. A kormány és a gyermekvédő liga meg az idén az ország néhány városában alapítást akarja venni egy-egy inasotthonnak. Rajta kell lennünk, hogy Arad az illetékes tényezők-nél figyelembe vételessék. A közérdekű előadás mindenki díjtalanul részt vehet. A gyermekvédő liga aradi bizottsága nevében: Szokolczay Lajos elnök, Varjassy Lajos, Neuman Dániel, Halász Jenő, Varjassy Árpád, ifj. Neuman Adelf, Kristyórá János, Steigerwald Alajos, Tedeschi Viktor, Kovács Vince, Leitner Ernő dr., Rosenberg Miksa dr., Sarlot Domokos.

— A haragos Zsitvay. Budapesti tudósítónk jelenti: A budapesti esküdtszéknek ma Rózsa Károly szobafestősegéd sajtóperét kellett volna tárgyalnia. Rózsa ugyanis a Népszavában osztály ellen izgató cikket írt, amelyért az ügyész-

ség perbe fogta. A mai tárgyaláson azonban Rózsa Károly nem jelent meg és az elővezetésére kiküldött detektívek sem találták meg. Zsitvay Leó elnök esti bejelentette az esküdtbírósnak és azután haragosan a következő nyilatkozatot tette:

— A régi hírlapírók, ha a bíróság előtt megvádolták őket, maguk sürgették perük tárgyalását, mert azt óhajtották, hogy igazukat kiderítsék. A mai hírlapírók elsütik a revolvért és megszöknek. Ezzel konstatálni kívántam a hírlapírodalomban elkövetkezett etikai változást.

Zsitvay e szenvedélyes nyilatkozata természetesen nem felel meg a valóságnak. A szóban forgó Rózsa Károly nem is újságíró, ő csak a szobafestő mesterek és segédek között kitért harc idején adott egyéni nézetének kifejezést a szociálisták lapjában a munkaadók eljárása felett. Az a hírlapíró, akit írása miatt a bíróság felelősségre von, sohasem szökik meg a törvényes eljárás elől. De nem csodálkozunk Zsitvayn, hogy annyira ellensége az újságíróknak, mert ezek már nem egy olyan ügyet hoztak nyilvánosságra, amelyet Óméltósága eltusolni igyekezett.

— Wladimir dzsizu-dzsicu tanfolyama. Wladimir mester, a kitűnő orosz bioktanár pénteken délután 6 órakor kezdte meg privát tanfolyamát a városbana földszinti kistermében az eddig jelentkezett tanítványokkal. Jelentkezni még mindig lehet Wladimir mesternél a birkozási tanfolyamra.

— Újtás a hadseregben. Bécsből jelentik: A hadvezetés legközelebb felhívja a kerékpáros századokat. Minden század 4 tisztből és 120 emberből fog állani. A kerékpáros századok a lovas hadosztályokhoz lesznek beosztva s pótolni fogják az eddig beosztott vadász csapatokat. A kerékpárosok fegyvere a lovas karabély lesz.

— Felségáruló szótár. Igen érdekes pert tárgyaltak a napokban a pétervári törvényszék előtt. Az ottani egyetemen ugyanis egy Kurono nevű japán ember adta elő a japán nyelvet. Kurono az orosz japán háború alatt egy Panajen nevű emberrel lapot adott ki, melyben többek között egy állandó rovat volt: Orosz japán hadi lexikon. Sawadszky gimnáziumi tanár azt állította és több orosz lapban igazolni is akarta, hogy ez a rovat tendenciózusan hamis adatokat tartalmazott. Kurono, a feljelentő tanár állítása szerint, japán kém volt s a közleményekkel azt akarta elérni, hogy a japánul nem tudó oroszok jóhiszeműen ép az ellenkezőjét állapíthassák meg az esetleges japán írásokból, mint az igazságot. Kurono tehát felségárulást követett el. A vádak folytán Kurono feljelentette Sawadszkyt, aki a tárgyaláson arra vállalkozott, hogy kísérletileg, példákban mutatja be, hogy igaza van. A törvényszék helyt adott a bizonyításnak s az eljárással végződött, hogy Kuronot a törvényszék felmentette, Sawadszkyt viszont hétnapi fogságra ítélte.

— Tragédia és komédia. Ős beh sokszor végződnek az élet sötét, vezetésnek tetsző tragédiái komédiával. A felszaklatott idegek lecsillapodnak s aztán, mert élni kell, — a tragédia hősei úgy viszik az élet keresztjét tovább, s hogy épen lehet, sőt sokszor mosolyognak is, ha ez a mosolygás az életfentartás requisituma, amint azt az itt elmondandó eset is bizonyítja. A közönségnek bizonyára épen emlékezetében az a tragédia, amely Temesvárott játszódott le, ahol Mayer Emil dr. postafogalmazó, amikor menyaszonyává, egy férjétől elvált uriaszónnyal a liftben szállodábanjegykezes, a lift lezúnant és Mayer Emil dr. holtan

maradt a lift alján. A szerencsétlen asszony, aki az esküvő előtt pár nappal vesztette el ilyen tragikus módon vőlegényét, ájultan rogyott össze, aztán olyan súlyos idegbajba esett, hogy beszállították egy szanatóriumba. A minden sebet begyógyító idő csodát művelt ezúttal is és a szerencsétlen asszony már jó ideje teljesen visszanyerte egészségét... És most jön a komédia. Az asszony élni akart, de ez olyan nehéz még ebben a feminista világban is. Kereste előbb sokáig utját-módját a munkával való megélhetésnek, de haszontalanul. Ekkor végre mit tehetett egyebet. Rászánta magát a feltűnően szép fiatal asszony, hogy orfeum diva lesz. Előbb Budapesten lépett fel, most pedig néhány nap óta Nagyváradon a Zöldfa orfeum brattlóján lejtő kecses táncát Csillely Rózsika néven. A közönség lelkes tapsát mosolyogva köszönte meg Csillely Rózsika és senki nem sejtette, hogy a mosolygás leple mögött, hogy sajoghat a régi seb...

— Köszönetnyilvánítás. Édl Lőrinc a K. Zs.-tól kapott külön díjazást, 4 korona 80 fillért az aradi 1848-49-es honvédegyeletnek ajándékozta. Gattermayer Károly újszentannai vendéglős pedig öt doboz szivarvéget adományozott az egyesületnek, amelynek elnöksége ezúttal mond hálás köszönetet az adományokért.

— Tűz. Ma délután egy órakor arról értesítették a tűzörséget, hogy az Andrássy-téren levő Reinhardt-házban tűz van. A tűzoltóság nagy apparátusával vonult ki. A tűz a lépcsőházban lévő házmesteri páholyban pusztította el annak szalmabélésű falait, de nagyobb kárt nem okozott.

— Öngyilkos leány. Muncsi Vera mezőkövácsházai cselédleány tegnap este gazdája Takács István gazdálkodó lakásán felakasztotta magát. Öngyilkosságának az volt az oka, hogy mostoha szülei arra akarták kényszeríteni, hogy eddigi gazdáját hagyja el és menjen máshová szolgálni. Az öngyilkos leány azonnal meghalt. A csendőrség megindította a mostoha szülők ellen az eljárást.

— Nagy tombolaestély. Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy szombaton, a hó huszonegyedikén a Központi szálló éttermében nagy tombolaestélyt rendezek. Szabad bemenet. Egy tombolajegy ára hatvan fillér. A kisorsolásra kerülő rendkívül értékes és szép tárgyak Lengyel Lőrinc butorgyáros, csász. és kir. udvari szállító cég kirakataiban láthatók. Mély tisztelettel Bónai A. János.

— Idült tüdőhurut gyógykezelésénél a „Sirolin-Roche“ feltétlenül igénybe veendő, mivel a legtekintélyesebb egyetemi tanárok egyhangzó nyilatkozata szerint a köpetet legrövidebb idő alatt kevesbiti, esetleges lázt leszállítja és az étvágyat előmozdítja. „Sirolin-Roche“ ugyan egy creosot-preparátum, de nem az ilyenmü preparátumok rossz ízével. Teljesen méregtelen és nagy adagokban véve is tökéletesen felemészthető. Naponta 3-6 teakanál eleendő az eset súlyosságához mérten. „Sirolin-Roche“ kapható a gyógyszerárakban.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipóczyi Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfparkpart 8.

1901

— Rumcompositio 1 literhez 20 kr. Likör aroma 1 literhez 80 kr. Vojtek és Weisznál. 191

EGYESÜLETI ELET.

(*) Faragó Rezső felolvasása. Faragó Rezső hírlapíróársunk március hó 25-én felolvasást tart a mezőkövácsházi iparosok és kereskedők otthonában. A felolvasásra az otthon elnöksége

az alábbi meghívót küldte szét: Faragó Rezső ur Aradról f. évi március hó 25-én, Gyümölcsoltó Boldogasszony napján (szurdán) délután fél 3 órakor az új iparörvény tervezetét fogja ismertetni a mezőkövácsházai „Iparosok és Kereskedők Otthona“ helyiségében (Ró:h: Alföld szállodájában), mely időre az iparosok és kereskedők, valamint az érdeklődők megjelenését kérjük, annál is inkább, mivel ezen ügy az iparosok és kereskedők érdekeit nagyon is közelről érinti, de meg ezen alkalommal a netáni sérelmeink orvoslása iránt lépéseket tehesünk.

TORVÉNYKEZÉS.

A gyermekrontó gróf.

Nyáry Rezső bűnpöre.

Arad, március 18.

Körülbelül fél évvel ezelőtt nagy feltűnést keltett a fővárosban Nyáry Rezső gróf főrendiházi terembiztos letartóztatása.

Nyáry gróf ellen tudvalevőleg több panaszt emeltek azért, mert iskolába járó kicsi leánygyermekkel szemben erkölcsstelen merényletet követett el. A vád szerinti a gróf állandóan a Bajnok utcai elemi iskola körül ólalkodott és az utjába akadt iskolás leányokat a Bajnok utca 26. számú ház kapuja alá csalogatta s ott erkölcsstelenül inzultálta őket. Így csalogatta cukorral és húsfilézésekkel a kapu alá a 9 éves P. Mariskát és a 8 éves W. Margitot, akiknek a szülei aztán följelentették a terembiztos. A vizsgálat alatt Nyáry gróf azzal védekezett, hogy a leányok szülei meg akarták zsarolni s azért nem jelentették föl, mivel ez a szándékuk nem sikerült. Ezzel azonban újabb bajba keveredett a gróf. Ártatlanságának bizonyítására ugyanis hamis tanukat próbált fogdosni; így Földi Péter, Földi Péternét és Pávics Róbertet. Ezért hamis tanúzásra való rábírással is megvádolta az ügyész.

Ma kezdte meg a büntetőtörvényszéknek Szepessy bíró elnökelete alatt itélkező tanácsa zárt ajtók mögött a bűnügy tárgyalását. A vádat Vargha kir. ügyész, a védelmet Dési Géza dr. látta el. Minthogy az orvosszakértők időközben megvizsgálták Nyáry grótot és kimondták, hogy a szesz italok mértéktelen élvezése következtében lényegesen koriatolt a beszámíthatósága, a védő az igazságügyi orvosi tanács véleményének a meghallgatásá: s e célból a tárgyalás elnapolását indítványozza.

A bíróság helyt adott a védő kérelmének és a mai főtárgyalást elnapolta.

SARG-féle 60

KALODONT

LEOJOB

Fillet FOG-CRÈME

5907

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti ár- és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, március 18.

Amerika egynyelccaddal magasabb. Kevés forgalom. 10 fillérrel magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra . . .	11.80—11.81	11.79—12.80
Buza októberre . . .	9.91—9.92	9.86—9.87
Zab áprilisra . . .	7.80—7.81	7.78—7.79
Ross áprilisra . . .	10.71—10.72	10.69—10.70
Tengeri májusra . . .	6.72—6.73	6.70—6.71

Sirolin

Tüdőbetegségek, köhögés, skrofulozis, influenza

Mindhogy értékesen alkalmazható is kapható, kérjen mindenképpen „Roche“ eredeti csomagolást.

Roche

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Swiz)

Olcso árak, nagy megtakarítás!!

Angol öltöny és felöltő szövet ujdonságok megérkeztek a kizárólagos posztó gyári raktárba

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Angol női costum kelmék nagy választékban

Zárul 6 órákor:

Osztrák hitelrészvény 641 50
Magyar hitelrészvény . . . . . 767.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Március 18. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; közép páronként 320—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon feletti súlyban 126—128 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 126—128 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 128—130 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon feletti súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertéslétszám: Március hó 15. napján volt készlet 24.708 darab, március 16. napján főlhajtatott 223 darab, március 16. napján elszállított 140 darab, március 17. napjára maradt készletben 24.791 darab. A hizott sertés üzlet irányzata: Változatlan.

CSARNOK.

Miss Northcott vőlegényei.

Irta: Conan Doyle.

Angolból fordította: Vörös László. 4

Örömet fejeztem ki barátom véleménye felett és igyekeztem vele oly könnyedén beszélni a dologról, amint csak képes voltam, de mégsem tudtam elnyomni aggodalmamat. Reeves szavai, s a fiatal Prescott szerencsétlen sorsa felujultak elmémben s bár alapos okom nem volt, mégis valami magyarázhatatlan homályos félelem s e nő iránti bizalmatlanság vett rajtam erőt. Lehet, hogy ez balga előítélet és babonás hit volt részemről, lehet hogy akaratlanul is úgy fogtam fel jövődö tetteit és szavait, hogy azok megfeleljenek vad, tökéletlen elméletemnek. És valóban sokan ezzel magyarázták meg elbeszélésemet. Köszönetet mondok nekik véleményükért, de kérdem össze tudják-e ezt egyeztetni azokkal az eseményekkel, melyeket elbeszélni készülök.

Néhány nap mulva meglátogattuk Miss Northcottot. Emlékszem, hogy midőn Abercrombie Place felé mentünk, éles kutyaugatás vonta magára figyelmünket, mely azon házból tört elő, melybe lépni szándékoztunk. Falmentünk az emeletre, hol megismerkedtem Mrs. Merton-nal, Miss Northcott nagynénjével, majd barátom az ifjú hölgynek is bemutatott. Gyönyörű volt, mint mindig s nem csodálkoztam többé, hogy barátomat szépsége elvakította. Arcszíne élénkebb volt mint rendszeren; kezében vastag kutyakorbácsot tartott, amellyel egy

kis skót ebet fenytett meg és ennek ugatását hallottuk az u cán. A szegény állat lekuporodott a fal mellé, keservesen nyöszörögve és látszott rajta, hogy kegyetlenül megkorbácsolták.

— Kate, mondá barátom, mi'án helyet foglaltunk, — hát megint veszekedtél Carlóval?

— Csak egy kicsit, mondá bízosan mosolyogva. Jó öreg állat, de hébe hóba javításra szorul. Híz mindnyájan így vagyunk. Nemde, Mr. Armitage, folytatá felém fordulva. Mily felséges dolog volna, ha a helyett, hogy éle tünk végén nyernénk öszsbüntetést, olykor olykor fenyteneének meg, mikor valami rosszat cselekszünk, éppen úgy, mint mi a kutyákkal tesszük. Ez sokkal óvatosabbá tenne bennünket, nemde?

Igazat adtam neki.

— Ha mindannyiszor, midőn valaki vétkezik, egy óriási kéz ragadná meg és addig korbácsolná, míg csak eszméletét veszti, — beszéd közben öszszeszorítá ajkait és suhintott egyet a kutyakorbácsal — ez többet érne és előbb a jó utra tértené az embereket, mint akárhány okos erkölcsi elmélet.

— Nagyon kegyetlen vagy ma Kate, mondá barátom.

— Oh nem Jack, válaszolá nevetve. Csak egy javítási elméletet adtam elő Mr. Armitage-nak.

Barr. Cowles és jegyese aberdeenshire-i emlékeket utítottak fel, s így nekem volt időm, hogy megfigyeljem M.-s. Mertont, ki rövid beszélgetésünk alatt csendesen üldögélt. Különös kinézésű öreg nő volt. Ami külsejében leginkább magára vonta a figyelmet, az az arcszín teljes hiánya volt. Haja hófehér, arca és ajkai vértelenek, világos kék szeméi pedig fénytelenek voltak. Szürke selyemruhája teljesen összhangzott külsejével. Valami különös kifejezés ült tekintetében, de abban a pillanatban nem tudtam ennek okát adni.

Valami ódivatu diszkézmunkán dolgozott és miközben karjait mozgatta, ruhája folyton száraz, szomoru zörgő hangot adott, mint öszszel a fák levelei. Valami lehangoló, nyomasztó volt látásában. Kissé közelebb toltam széketem hozzá és megkérdeztem, szeret-e Edinburgban és lakott-e már ott huzamosabb ideig.

Midőn megszólítottam, felriadt és ijedt tekintetét vetett rám. Ekkor egy pillanat alatt láttam, hogy az a kifejezés, melyet előbb arcán észrevettem, félelem, szörnyű vad félelem kifejezése. Oly jellegzetes volt e kifejezés, hogy meg nem mertem volna esküdni, hogy e nő, ki előttem ül, életének egy korszakában szörnyű csapás, vagy rettenetes szerencsétlenség érte.

(Folytatása következik.)

IDEBENEK ARADON.

— Március 18. —

Fehéskereszt-szálloda. Letster József fényképész Debrecen. — Nemes Józsefné utazónő Budapest. — Mázis Lajos igazgató Budapest. — Valdner Miksa utazó Budapest. — Pallós József utazó Budapest. — Szász Sándor utazó Budapest. — Erdélyi István főmérnök Szatmárnémeti. — ifj. Virányi Imre utazó Budapest. — Just Gyula utazó Budapest. — Brün Flórián utazó Budapest. — Kende Vilmos utazó Budapest. — Jakobi Gyula utazó Bécs. — State Károly utazó Frankfurt. — Ligm Moravitz utazó Bécs.

Központi-szálloda. Vályi Odön utazó Budapest. — Róth Lajos utazó Budapest. — Takács Nándor utazó Budapest. — Haas Ignác utazó Fiume. — Gröf Samu magántisztviselő és neje Budapest. — Deutsch Arthur utazó Budapest. — Megyeri Ferenc mérnök Budapest. — Hartenstein Jenő fakereskedő Budapest. — Heim Mózes csapos Budapest. — Buda Zoltán kir. járásbíró Nagybully.

Pannonia-szálloda. Zsides János Nagyikinda. — özv. Kerekes Gusztávné magánzó Debrecen. — Papp József építész Makó.

Vass-szálloda. Kanitz Ede utazó Budapest. — Stülheim Arthur utazó Budapest. — Ziegelnige B. ügynök Topolyavec. — Szunoh Tódor lelkész Lúki.

Nemzeti Színház.

Csütörtök, 1908. évi március hó 19-én:

C) bérlet.

C) bérlet.

Rigoletto.

Opera 4 felvonásban. Szövegét írta: Piave F. M. Olaszból fordította: Nádasdy Lajos. Zenéjét szerző: Verdi József.

S Z E M É L Y E K:

A herceg	O'Delle F.	Magdalena	Zalay Margit.
Rigoletto	Enrico B.	Marullo lovag	Szatnmári A.
Gilda, leánya	Frezzi Mária.	Borsa Matteo	Faludi K.
Sparafucile	Natili A.	Ceprano gróf	Ujj Kálmán.

Köz este este 7 és fél órákor.

Uj műsor.

Válogatott ujdonságok.

Az előadások 6 órákor kezdődnek.

Uránia színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Műsor 1908. március hó 19-én, csütörtökön:

1. A vetélytársak. Dráma. — 2. Az imitátor. Mulattató. — 3. Isten uja. Dráma. — 4. Az elvarázsolt ház. Érdékessé. — 5. A féltékeny Pierrot. Rendkívül érdekes. — 6. Madarak. Természet után. — 7. Forradalom. Szenzációs.

Előadások délután 6, este fél 8 és fél 9 órákor. Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Tavaszi ujdonságok megérkeztek!

Visszatérve bevásárlási utaimról, tisztelettel adom tudomására a nagyérdemű közönségnek, hogy

női- és férfi-diva üzletemet

legizlésebben megválasztott árukkal szereltem fel. Színes és fekete costum kelmék, felette szép francia delainek, angol blouse zeffirek, cretonok, voialok, házi ruha és pongyola kelmék, színes kelme vásznak, pikétek. Nagy választék blouse és ruha selymek. Továbbá csipkék, applikációk és zsinór díszek, schine szallagok, gummi és selyem övek. Czérna és pamut vásznak. Női és férfi fehérneműek, törülközők, kávé és damaszt készletek. Szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítők, butor szövetek, s több itt fel nem sorolható cikkek, melyek mind ujonnan érkeztek.

Fegyházban kötött harisnyák!

Kiváló tisztelettel

Jankovits György, Forray-utca 2.

Pontos kiszolgálás!

1273

Elv kevés haszon, nagy forgalom!

Egyházi dolgok és pápi reverendák készíttünk!

Maradék vásznak leszállított árban!

MEGYEI TELEPHON 292

Scherhag Testvérek

virágcsarnoka

ARAD, Andrásy-tér 18. szám.

Értesítjük a n. közönséget, hogy a

Scherhag J. és Keller Gy.

virágüzletek

Scherhag Testvérek

ezég alatt folytatódnak, miért is kérjük a b. megrendeléseknél Scherhag J. utóda céggel nem összekevesztetni, mivel az meg lett szüntetve és az így címzett megrendelések a szokott gyom és pontos kivitelben nem eszközölhetők.

Tisztelettel

Scherhag Testvérek.

1063

TELEPHON 476. SZÁM.

Elsőrendű nyírvidéki evő és vető
rózsaburgonya

egész wagonként és kicsinyben is legolcsóbb árakon állandóan kapható

Herbstein Mór

lisztnagykereskedésében

Szabadság-tér 10.

Legfinomabb kávéfajok.

Prima kókuszszir nagyban és kicsinyben.

Van szerencsém a n. é. közönségnek b. tudomására adni, hogy Kossuth-utca 64. sz. alatt

egy

**épület- és butor-
asztalos-műhelyt**

nyitottam és elvállalok ebben a szakmába vágó mindennemű munkákat.

Konyhaberendezések és polgári butorok

mindég készen kaphatók.

Veszek mindennemű

használt butorokat, ajtókat és ablakokat

bizományi eladásra.

Elvállalok mindennemű

javitásokat

gyors és pontos kivitelben.

A n. é. közönség becses pártfogását és bizalmát kéri tisztelettel

Mikolás István.

Valódi brünni szövetek

az 1908. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény	7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény	10 korona
tejtes férőruhához (kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény	12 korona
szelvény	1 szelvény	15 korona
szelvény	1 szelvény	17 korona
szelvény	1 szelvény	18 korona
szelvény	1 szelvény	20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért, szintúgy felöltőszövetet, turistolódot, selyemkamagart stb. stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek.

Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék.

Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

== SZÉNSAV-MŰVEK ==

ujjonnan berendezve kártelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

Szénsvav

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szikvizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra.

Össze nem tévesztendő mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval.

Magbízható, szigorúan leltárikereskedésű kiszolgálás!

Buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

1/4 és 1/2 literes üvegekben. 5081

Ujv- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz

Felvilágosítással készségesen szolgál

Muschong-Buziásfürdői szénsavmüvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgönyezim: Muschong, Buziásfürdő. — Internóban telefon 18. sz.

Ügyes helyi képviselők keresztetnek.

Alapított 1858.

Telefon szám 439.

Müller J. és Fia

ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó gyára

ARADON, gyár és iroda: Tököly Imre-utca 40—42.

Gyűjtőtelepek: József főherceg-ut II. sz., Forray-u. 2b. sz., Asztalos Sándor-u. 2—3. sz.

Vidéki gyűjtőtelepek: Déva, Brassó, Gyulafehérvár, Segesvár, Vajdahunyad, Szászváros, Székelyudvarhely.

Tisztelettel tudatjuk a n. é. közönséggel, miszerint 50 év óta fennálló országos hírű

ruhafestő, vegy ruhatisztító és fehérnemű gőzmosó gyárunkat

ujabban megnagyobbítottuk és a legmodernebb gépekkel szereltük fel s így nemcsak a bel, hanem a külföld bármely hasonnemű gyáraival a versenyt felvesszük.

Vegyileg tisztítunk vagy festünk mindennemű férfi és női ruhákat, felöltőket, gyermek ruhákat, teljesen egészben minden bontás nélkül, továbbá butorszöveteket, függönyöket, hímzéseket, cipkéket, kezyüket, szőrméket stb. stb.

Fehérnemű-gőzmosógyárunkban, mely kitűnő gépekkel van ujonnan felszerelve, mindennemű maró anyag, (mely a fehérneműnek ártana kizárásával) hófehéren mossuk, bármilyen fehérneműket, de főleg gallérokat, kézelőket, férfi ingeket stb., melyek modern fényező gépeinkkel fényezve teljesen új kinézetet nyernek.

A n. é. közönség eddigi pártfogását megköszönve, kérjük további szives megbízásait

kiváló tisztelettel

Müller J. és fia.

823

Postaküldemények gyorsan és gondosan eszközöltetnek.

Pontos és gondos kiszolgálás.

Pontos és gondos kiszolgálás.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tavaszi Blouse Album

igen változatos eredeti francia blouse mintákkal. Ára 1 kor. 50 fill. Aradon kizárólag **Ingyusz I. és Fia** könyvkereskedésében kapható. 201

Az aradi és csanádi

egyesült vasutak zöldezi uradalmában (p. Gurahonc) 3000 drb. szépen fejlett 4 éves diófacsemete eladó. Ára darabonként csomagolással együtt 50 fillér. 1286

Egy jó forgalmu szatócsüzet

korcsmával eladó, esetleg hasznbérbe kiadó. Bővebbet Gáj, Csordautca 9-10. sz. 1293

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket. Minden újdonság raktáron. Antiquar könyvek. Könyvtárak berendezése. Nyomatványok elkészítése. Rongált dobozu levél-papírok kiürítése. Égető apparátusok. Kölcsonkönyvtár. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése, Aradon. 212

Okleveles zongora tanítónő

évvállal órákat házbán és házon kívüli. Gártner Márkusné, Damjanics-utca 1. 1044

Egy teljesen jó karban levő

ház, melyben van négy szobás uri lakás, azonkívül négy kis lakás, évi jövedelme 1700 korona, elköltözés miatt jutányosan eladó a belbárosban, a Tökölly-tér közelében. Tudakozódni lehet Prolich István, Tökölly-tér sarkán levő fűszer üzletében. Ugyanott egy egész új szalon garnitur eladó. 1223

Krausz Paulin könyvkereskedésében

magyar, francia és német divatlapok állandó nagy készlete. Üzleti- és imakönyvek. 100.000 kötetes kölcsonkönyvtár; modern antiquarium. 995

Eladó

egy 4 lángu ebédli gázluszter, egy nagy dugaszoló gép egy csinos vaskályha, egy teljesen felszerelt méhes, méhecskék nélkül ét 2 drb. ászok boroshordó 50-70 hektoliteres, minden a legjobb karban. Cím a kiadóhivatalban. 1251

Gazdasági irnok,

földmives iskolát végzett, jó írásu, alkalmazást nyer kunágotai gazdaságomban április 24-től. — Jelentkezhetni lehet helyben, Erzsébetkörut 22., vagy a gazdasági intézőnél Kunágotá-pusztán. 1188

Intelligens

özv. urinónél jó házi koszt kapható. Bővebbet Tökölly-tér 4. sz., ajtó 3.

Kész cipő mérték szerint.

Egyedüli raktár

Weinberger János
elsőrendű cipőraktár
Arad-Temesvári.

Meghívó!

Magyarád hegyközség rendes tavaszi közgyűlését

f. évi március hó 24-ik napján d. e. 9 órakor a község házában megtartja, melyre a t. c. szőlőbirtokos ur tisztelettel meghívatik.

T Á R S Y!

1. Mult évi 1907. évi számadásnak felülvizsgálása.
2. Egyéb indítványok.
3. A hegyközség szabályrendeletének 4. és 8. pontjának megváltoztatása.

A közgyűlést megelőzőleg d. e. 1/2 9 órakor választmányi ülés fog megtartatni, melyre a választmányi tag urak tisztelettel meghívattak.

Magyarád, 1908. évi március hó 15-én.

1299 Hegyközségi előjáróság.

Gyorokon, Fő-utca 54. számú ház,

melyben van egy 2 szoba, konyha, pince és minden mellékhelyiségből álló lakás, tágas présház és nagy kert, 2200 forintért

eladó szabad kézből.

Bővebbet 1233

Theucz Róbertnél,
Torontál, Ozóra.

Bel. a S. ella
legjobb gummi óvszer
6 darab 2 korona
Földes Kelemennél,
Aradon.

Mindennemű fogfájást 5 perc
alatt szüntetnek az
indiai fogcseppek.
Egy üveg 70 fillér.
— Kapható minden gyógyszerárban. —
Főraktár 271
Földes Kelemennél Aradon.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete
Arad, Weitzer János-u. 13. sz
Zsinor,
gomb,
bojtok
és rojtok
állandóan raktáron tartatnak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden szakba vágó munkát a leggyorsabban készít. 883

Zárs vagy alkalmazott

kerestetik 1266

szőlőfözeléktermény üzlethez;

de eskis olyan ajánlkozson, ki ilyen üzletben már működött és ilyen dolgok esomogolásával már foglalkozott. Keresztény fiatal ember előnyben részesül.

Ajánlatok: „Export” címen e lap kiadóhivatalába kéretnek.

Veszek

nyarásoktól használt nyári és téli férfi-ruhákat, utazóbundákat, háló, ebédli és más butorokat 1111

a legmagasabb áron veszek és eladok. Kívánatra vagy levélben meghívásra házhoz is megyek.

Menczer Márton

Arad, Árpád-tér 5. sz.
(Izraelita templom épület.)
Kérem a cégre ügyelni!

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy

888 vendéglőm

és arnyas, szép és tágas kertnyhelyiséget, ugyszintén a város legkiválóbb fedett és villanyvilágítással ellátott terekpályámat is díszesen renováltattam és azt megnyitottam.

Izletes magyaros polgári konyha. — Tiszta saját termelésű berek. Első magyar részvény sorszáma udvari sőr. Pohár 10 fillér korsó 24 fillér.

A nagyérdemű közönség szives partfogását kérve

tisztelettel

191 Répássy Pál.

Telefon 565. sz. Alapított 1889. évben.

Várhol László

uri- és női cipész

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

Minorita-palota a leányiskolával szemben.)
Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség figyelmét felhívni 18 év óta fennálló jó hírnévnek örvendő cipész-üzletemre. A bekövetkező téli időnyre beszereltem mindennemű bőrkülönlegességeket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket felhívom, hogy lábbelit készítek mindennemű legyvernemhez a legjobb kivitelben előírás szerint. Az egyenruházati egyletnek több év óta szállítója vagyok.

Visszamaradt cipők előnyös árban kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel

541 Várhol László.

Hirdetmény.

Vagyonbukott Berta Aladár lippai volt fűszerkereskedő csődömegehez tartozó és a csődleltár 1-238. és 246-322. tételei alatt felvett, 3248 korona 70 fillérre becsült ingók eladatnak.

Venni szándékozók zárt írásbeli ajánlatukat 1908. évi március hó 31. napjáig aláírott tömeggondnok ügyvédi irodájában adhatják be, ahol is az eladási feltételek is megtekinthetők.

Dr. Missits Constantin,
ügyvéd, tömeggondnok,
Lippán.

1294

A legjobb minőségű bor és csomage faju dus gyökérzetű

szőlő-oltvány,

ugyszintén gyökeres

Riparia Portalis és Rupestris Monticola szőlővessző

minden mennyiségben kapható

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltvány termelőnél

Arad, Batthyány-utca 13. szám.

Telefon 410. szám.

511